

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostního managementu

Katedra krizového řízení

**Postavení a činnost horské služby
v České republice v rámci integrovaného
záchranného systému**

Bakalářská práce

**The role of the Czech Mountain Rescue Service as a part of both
the integrated rescue system and public society**

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

Ing. Mgr. Leona Loufková

AUTOR PRÁCE

Jakub GREGOR

2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze, dne 15. 3. 2023

Jakub GREGOR

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucí bakalářské práce Ing. Mgr. Leoně Loufkové za vedení práce a za podporu a rady při jejím vytváření. Dále bych rád poděkoval PhDr. Jiřímu Janouškovi za mimořádnou vstřícnost, poskytnutí cenných rad, možnosti celé řady konzultací a zprostředkování dalších osobních setkání za účelem diskuse o řešené problematice. Poděkování rovněž náleží náčelníkovi Horské služby ČR, o.p.s. Renému Mašínovi a tiskovému mluvčímu Marku Fryšovi.

ANOTACE

Bakalářská práce je zaměřená na historii a vývoj horské služby v České republice, charakterizuje její fungování, vnitřní organizaci a popisuje její současný stav. Dále pojednává o dvojí působnosti horské služby. Nejprve o jejím zapojení do integrovaného záchranného systému a její spolupráci se základními složkami a dále o samostatné působnosti vykonávané v horských oblastech. Praktická část práce komparuje horskou službu v České republice s horskou službu působící na Slovensku. Poukazuje na rozdíly mezi fungováním obou služeb, identifikuje a popisuje nedostatky v ukotvení horské služby v právním řádu České republiky. V závěru práce navrhuje řešení, ke zvýšení efektivity fungování služby s přihlédnutím k současným trendům vývoje.

KLÍČOVÁ SLOVA

Horská služba * integrovaný záchranný systém * lavinová prevence *
záchranná kynologie * letecká záchranná služba * záchranná akce

ANNOTATION

Bachelor thesis focuses on the history and development of mountain rescue service in the Czech Republic, its functioning, internal organization, and its current state. The thesis also deals with its two spheres of competence. Mountain rescue service as a part of integrated rescue system and its cooperation with elementary units and with independent competence performed in mountain areas. Practical part of the thesis compares Czech mountain rescue service with the mountain service operating in Slovakia. It points out the differences, identifies and describes the weaknesses in the legal framework of the Czech service. Final part of the thesis proposes solutions that could increase the efficiency of the service, considering the present trends of development.

KEYWORDS

Mountain rescue service * integrated rescue system * *avalanche prevention* *
rescue cynology * air rescue service * rescue operation

Obsah

Úvod.....	7
1. Historie horské služby.....	8
1.1. Počátky horského záchranářství	8
1.2. Cesta k horské službě	10
1.3. Současná podoba horské služby.....	12
2. Horská služba ČR, o.p.s.	14
3. Horská služba České republiky, z.s.	17
4. Dvě horské služby	20
5. Působnost horské služby v integrovaném záchranném systému	21
6. Součinnost s poskytovateli ZZS.....	23
6.1. Použití letecké výjezdové skupiny	26
7. Součinnost s PČR	29
8. Součinnost s HZS	32
9. Samostatná působnost horské služby	34
9.1. Poskytování informací	34
9.2. Hlídky v terénu a pohotovostní služby	35
9.3. Výstavba a využívání zařízení k preventivním účelům a lavinová prevence 37	
10. Materiální a technické zabezpečení horské služby	39
10.1. Transportní prostředky horské služby	40
10.2. Radiospojení	42
11. Členové a zaměstnanci horské služby	44
11.1. Práva a povinnosti člena Horské služby České republiky, z.s.	46
11.2. Zánik členství	46
12. Odborné komise	48

13.	Kynologové horské služby.....	49
14.	Statistiky zásahů	52
15.	Financování Horské služby ČR, o.p.s.	56
16.	Hospodaření Horské služby ČR, o.p.s. v roce 2021	58
	PRAKTICKÁ ČÁST	61
17.	Komparace organizace a fungování horské služby v ČR a na Slovensku	62
17.1.	Zákon o Horské záchranné službě	66
18.	Nedostatky ve fungování Horské služby ČR, o.p.s.....	68
19.	Vhodné právní formy pro nástupce dosavadní Horské služby ČR, o.p.s..	70
19.1.	Státní příspěvková organizace	70
19.2.	Organizační složka státu.....	71
20.	Zhodnocení navrhovaných řešení	73
	Závěr.....	74
	Seznam použité literatury.....	75

Úvod

Území současné České republiky, odjakživa chráněno bariérou horských hřebenů, bylo vždy těžce dostupné pro vpády nepřátel, kteří tak museli spoléhat na několik oblastí s mírnějším terénem, aby mohli naší zemi uškodit. Hustě zalesněná, kopcovitá až hornatá území podél současných hranic vydržela po dlouhá léta nedotčená a neosídlená. Ovšem tajuplnost a skrytá bohatství těchto míst nedala spát prvním odvážlivcům, kteří do nich začali poprvé pronikat již před několika staletími. Vysokohorské podmínky, známé zejména svou nevyzpytatelností, panovaly rovněž v prstenci obklopujícím českou kotlinu. První návštěvníci našich hor neměli pro orientaci v horách nikoho jiného než sami sebe. V reakci na nenadálé a mnohdy nekompromisní změny počasí začaly vznikat první jednoduché orientační systémy, které sloužily pro značení tras k obydlím, zejména během období, kdy značnou část hor pokrýval sníh. Nevyzpytatelnost hor mnohé často zavedla do situací, kdy se ocitli v bezprostředním ohrožení života. Vyhaslé lidské životy byly prvním impulsem pro vznik horského záchranářství, jež se do současné podoby horské služby vyvíjelo po staletí.

Tématem této práce je zachycení vývoje horského záchranářství prostřednictvím nejvýznamnějších historických milníků, charakteristika současného fungování horské služby v České republice a její role v bezpečnostním systému a zejména pak její zapojení do integrovaného záchranného systému a spolupráce se základními složkami v jeho rámci. Kapitoly věnované působení horské služby v integrovaném záchranném systému jsou rovněž obohaceny o kazuistiky, které spolupráci dokreslují v praktické rovině. Teoretickou část práce uzavírají kapitoly věnované vybavení horské služby, statistickému přehledu o zásazích a rovněž kapitola zaměřená na financování.

Cílem práce je společně s představením současného fungování horské služby v České republice provést její komparaci s horskou službou na Slovensku. Dalším cílem je identifikování nedostatků zejména v oblasti právního ukotvení horské služby a navrnutí takových řešení, která by mohla vést k navýšení efektivity a stability celého systému.

1. Historie horské služby

1.1. Počátky horského záchranářství

Mezi první návštěvníky hor patřili lovci, sběrači či hledači drahých kovů kteří se nořili stále hlouběji do těchto končin, aby zjistili, co vše zde mohou nalézt. Králové z rodu Přemyslovců poskytovali horská území cizincům za účelem osídlení a zúrodnění pohraničních oblastí. První průzkumníky těchto oblastí postupně následovali horníci, dřevaři, zemědělci nebo skláři.

S příchodem století 19. již nebyly na území Česka k nalezení žádné hory bez jakéhokoli osídlení a osidlování hor vystřídal postupný nárůst turistiky, která přinesla již zkušeným horalům nemálo starostí se záchranou nezkušených a horských podmínek neznalých turistů. „V roce 1850 vznikla v Krkonoších koncesovaná služba průvodců a nosičů, kteří museli prokázat své schopnosti poskytnout dostatečnou pomoc a kteří mohli své služby nabízet za úplatu.“¹

Období na přelomu 19. a 20. století lze označit za období formulování organizačních obrysů horské turistiky. Rok 1888 se zapsal do dějin mimo jiné vznikem Klubu českých turistů (KČT). KČT následoval za 15 let Svaz lyžařů v Království českém. „Díky těmto institucím a jejich spolkům se turistika a zejména lyžování dostávalo v českých zemích na vysokou úroveň.“²

Z počátku 20. století pochází první dochovaná zmínka o větší záchranné akci z horského prostředí českých hor. Události, při kterých se během pobytu na horách dostal do nebezpečí člověk, přispěly k dalšímu rozvoji orientačních systému v celé řadě horských oblastí. Rostoucí počet událostí, kdy byl na horách ohrožen lidský život, donutil obyvatele hor k zamyšlení se nad spojením dobývání hor se záchranářstvím.

¹ *Horská služba ČR | Historie Horské služby | O Horské službě | Horská služba ČR. Úvodní stránka* | [online]. Copyright © Horská služba ČR, o.p.s. [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://www.horskasluzba.cz/cz/horska-sluzba/historie>

² Viz. s. 12 KOLÁŘ, František. *Červení andělé: historie Horské služby v českých zemích*. Jilemnice: Horská služba ČR, o.p.s., Špindlerův Mlýn v nakladatelství Gentiana, 2016. ISBN 978-80-86527-42-0.

Nejznámější tragédií, která významně ovlivnila nejen další dobývání hor, ale i současná pravidla pro pobyt v horských oblastech je tragédie z mistrovského závodu na 50 kilometrů v běhu na lyžích, který se konal 24. března 1913 v Krkonoších a tragicky během něj zahynul závodník Bohumil Hanč a jeho oddaný přítel Václav Vrbata. Navzdory tragickým událostem z tohoto závodu byl tento příběh rovněž ukázkou těch nejlepších vlastností člověka – přátelství, hrdinství a obětavosti. 24. březen byl následně zvolen Dnem Horské služby a tímto příběhem se tak rovněž začala psát i její dlouhá cesta k podobě, v jaké ji známe dnes. Požadavek perfektní znalosti hor, fyzické zdatnosti a houževnatosti pro občany, kteří chtěli být nápomocni ostatním v případech nouze se zrodil ještě desítky let před vznikem horské služby.

Rostoucí zájem o návštěvu hor vedl k jejich dalšímu otevírání a pod záštitou československých spolků a svazů znamenal zejména pro místní obyvatele kromě příležitostí k výdělku, kterého bylo možné dosáhnout za poskytování ubytovacích či stravovacích služeb, také to, že o turisty bylo třeba pečovat i během jejich volného pohybu v horském terénu.

Od vzniku Československa začal získávat v rámci hor prioritní postavení Svaz lyžařů. „S prioritním postavením Svazu lyžařů však rostly i jeho úkoly a jeho povinnosti. Vedle pořádání lyžařského výcviku a lyžařských závodů upínal velkou pozornost na zajištění bezpečnosti lyžařů a na případnou pomoc při jejich zraněních.“³ Zapojení dobrovolných hasičů nebo obyvatel horských bud se později začalo jevit jako nedostatečné. Na popud Svazu lyžařů z ledna roku 1930 se o tématu horského záchranářství začalo intenzivněji diskutovat i na vyšších úrovních.

Svaz rovněž v rámci snahy o zdůraznění důležitosti horského záchranářství začal ve svém časopise publikovat příběhy o lyžařích a turistech v horách, které místy obsahovaly až děsivá svědectví o nebezpečích, které se v horách vyskytují. „Bílá tma“, mrznoucí mlha, sněhová vánice, vichřice s „mrazivým dechem“, dezorientace, přecenění sil, vyčerpání, podchlazení, tragédie, smrt – i tato slova

³ Viz s. 27 KOLÁŘ, František. *Červení andělé: historie Horské služby v českých zemích*. Jilemnice: Horská služba ČR, o.p.s., Špindlerův Mlýn v nakladatelství Gentiana, 2016. ISBN 978-80-86527-42-0.

se objeví v příběhu na stránkách časopisu, který ve své publikaci z roku 2016 uvádí František Kolář.

V rané části zimní sezóny roku 1934 se do dějin horské služby zapsal Špindlerův Mlýn, a to založením zvláštního záchranného sboru, který mimo jiné čítal i příslušníky z řad místních četníků. Samotné zapojení místního četnictva a jejich zázemí znamenalo revoluci v dosavadním způsobu koordinace záchranných operací v horském terénu. Vznik dalších záchranných oddílů na sebe nenechal dlouho čekat a o rok později jich existovalo o 6 více. I přes to ale zimní sezóna roku 1935 byla tou poslední pro celkem 18 návštěvníků hor.

1.2. Cesta k horské službě

„Dne 9. března 1935 zaslalo zemské prezídium v Praze okresním úřadům v Krkonoších svůj návrh na soustavnou a odbornou organizaci záchranné služby v Krkonoších.“⁴ Cílem bylo zejména rozšířit síť stanovišť, odkud bylo možné vyrazit na pomoc těm, kteří se v horách dostali do úzkých a rovněž i zamezit v co největší míře tomu, aby v době zvýšeného rizika výskytu nebezpečných meteorologických jevů vyráželi do hor další turisté.

Klíčovým okamžikem pro vznik horské služby je pak schůze ze dne 12. května 1935, jejímž výsledkem bylo založení jednotné organizace Horské služby v Krkonoších. Postupný rozkvět horské služby, který následoval v dalších letech, kdy Horská služba rostla nejen po personální stránce, ale zdokonalovala se rovněž i v technologickém a organizačním ohledu, výrazně zpomalily okolnosti druhé světové války.

V poválečném období se společně s celým světem vzpamatovávaly i pohraniční hory. Obnova horské infrastruktury, lidských obydlí a značení cest, výstavba zcela nových lanových drah a v neposlední řadě i snaha o oživení Horské služby – tak by se dala shrnout poválečná snaha o znovuotevření našich hor.

⁴ Viz s. 36 KOLÁŘ, František. *Červení andělé: historie Horské služby v českých zemích*. Jilemnice: Horská služba ČR, o.p.s., Špindlerův Mlýn v nakladatelství Gentiana, 2016. ISBN 978-80-86527-42-0.

Další významnou etapou na cestě k dnešní horské službě byla etapa od změny režimu v roce 1948 až po rok 1989. Nové pobočky horské služby přibývaly i v dalších českých pohořích a brzy tak vyvstala nová výzva. Bylo třeba přijít s novým systémem organizace Horské záchranné služby na celostátní úrovni. Impulsem byly i změny v řízení československé tělovýchovy a sportu. V padesátých letech byla Horská záchranná služba zařazena do jednotné tělovýchovné organizace. Dle statutu horské služby z první poloviny padesátých let byla horská služba zaměřena na organizační činnosti, preventivní výchovu, záchrannou činnost a na ochranu přírody.

Aleš Fejfar v článku o podrobné historii horské služby poukazuje na skutečnost, že v roce 1969 na základě vzniku federativního uspořádání, které bylo opřeno o přijetí Ústavního zákona č. 143/1968 Sb., o československé federaci se z dosavadní horské služby staly dva samostatné subjekty – Horská služba České socialistické republiky a Horská služba Slovenské socialistické republiky. Jedním z výsledků etapy vývoje horské služby mezi lety 1948 do roku 1989 bylo také to, že horská služba měla přednostně přisouzeny následující povinnosti: „organizovaná záchrana, poskytování pomoci postiženým, příprava návštěvníků na pobyt v horách, zpřístupňování a zabezpečování exponovaných míst, značení turistických a lyžařských cest, ochrana přírody, výzkum sněhu a sněhové zpravodajství s upozorněním na nebezpečí lavin a další činnosti.“⁵

Listopad 1989 přinesl revoluci, politické, ekonomické, sociální i kulturní změny, které změnily vše, horskou službu nevyjímaje. Rozpad Československého svazu tělesné výchovy, kterého byla součástí zapříčinil skutečnost, že devadesátá léta jsou v historii horské služby označována jako léta tápaní a hledání místa ve společnosti. Její jednotu, která byla téměř roztržena se alespoň provizorně snažil spasit vznik Sdružení horských služeb, které mělo spojit jednotlivé oblasti, kde horské služby fungovaly.

⁵ Viz. str. 56 KOLÁŘ, František. *Červení andělé: historie Horské služby v českých zemích*. Jilemnice: Horská služba ČR, o.p.s., Špindlerův Mlýn v nakladatelství Gentiana, 2016. ISBN 978-80-86527-42-0.

1.3. Současná podoba horské služby

Právní zařazení horské služby bylo ale i po dalších několik let velkou neznámou. „Do konce roku 1993 ji prozatímně zastřešovalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. K 1. lednu 1994 se Horská služba začlenila pod Ministerstvo zdravotnictví a stala se součástí integrovaného záchranného systému“⁶ (dále IZS). IZS jak ho známe dnes, byl tou dobou teprve na počátku své cesty k dnešní podobě.

Dalším klíčovým rokem pro horskou službu byl rok 2001, kdy byla horská služba v souladu se zákonem č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů zaregistrována jako občanské sdružení nesoucí oficiální název Horská služba České republiky. Tato registrace si mimo jiné dávala za cíl jednou pro vždy efektivně vyřešit otázku vedení horské služby. Po registraci bylo třeba dále vyřešit otázku sídla. Bylo rozhodnuto, že na území hlavního města Prahy bude ponecháno pouze ekonomické a administrativní centrum a samotné sídlo horské služby bude umístěno do míst, kam svým zaměřením tato organizace spadá – do hor. Sídlo horské služby se tak nachází ve Špindlerově Mlýně a zmíněné centrum pro ekonomické a administrativní záležitosti sídlí v Záběhlickém zámku na Praze 10.

S příchodem nového milénia bylo rovněž třeba zaujmout jasný postoj ke způsobu financování horské služby. Ministerstva zdravotnictví, školství, vnitra nebo pro místní rozvoj dlouho hledala shodu na tom, které z nich se stane gesčním resortem pro horskou službu. Různorodost a specifičnost činností, které vykonává, měla za následek dlouhotrvající debaty, které byly definitivně ukončeny pomyslným „udeřením do stolu“ náměstka ministra financí Eduarda Janoty, který shodou okolností pocítil na vlastní kůži důležitost správného fungování a dostatečného finančního zabezpečení horské služby. „Jako společný jmenovatel veškeré její činnosti byla nakonec vybrána podpora cestovního ruchu

⁶ Viz s. 58 KOLÁŘ, František. *Červení andělé: historie Horské služby v českých zemích*. Jilemnice: Horská služba ČR, o.p.s., Špindlerův Mlýn v nakladatelství Gentiana, 2016. ISBN 978-80-86527-42-0.

a pomoc obyvatelům v horských oblastech, a proto byla horská služba v roce 2004 zařazena pod ministerstvo pro místní rozvoj.⁷

Ovšem ani začlenění horské služby pod Ministerstvo pro místní rozvoj (dále MMR) stále nebylo posledním bodem k řešení. Další otázkou, kterou bylo třeba zodpovědět, byla otázka týkající se právního ukotvení horské služby. V sousedním Slovensku existuje zvláštní právní předpis, který výslovně upravuje problematiku této služby. Hovoříme zde o zákoně č. 544/2002 Z.z., o Horskej záchranej službe. Právě příklad ze sousedního státu, který je nám ze všech nejbližší, vedl ke snaze prosadit podobný zákon i u nás. Nicméně prosazení zákona selhalo a téma upadlo až do roku 2009 do zapomnění. V tomto se roce se podařilo prosadit alespoň zakotvení horské služby do zákona č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu a o změně zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání ve znění pozdějších předpisů. Dle ust. §11b tohoto zákona vykonává horská služba svou činnost v rámci své územní působnosti samostatně nebo v režimu ostatní složky IZS.

⁷ Viz s. 60 KOLÁŘ, František. *Červení andělé: historie Horské služby v českých zemích*. Jilemnice: Horská služba ČR, o.p.s., Špindlerův Mlýn v nakladatelství Gentiana, 2016. ISBN 978-80-86527-42-0.

2. Horská služba ČR, o.p.s.

Důležitost správného a adekvátního hospodaření s nemalými finančními prostředky přidělovanými horské službě s sebou přinesla zcela zásadní moment, který posunul horskou službu do podoby, ve které ji známe i dnes.

Dle statutu Horské služby ČR, o.p.s. MMR založilo na základě rozhodnutí vlády ČR zakládací listinou obecně prospěšnou společnost dne 21.12.2004. Posláním Horské služby ČR, o.p.s., které shrnuje v její statut je: „profesionální ochrana životů, zdraví a majetku všech osob, které pobývají v horských oblastech České republiky, jakož i zajišťování dalších činností, které přispívají ke zvýšení bezpečnosti všech návštěvníků horských oblastí.“⁸

Konkrétní vymezení úkolů a činností Horské služby ČR, o.p.s. zní takto:

Horská služba ČR, o.p.s. zejména:

- „organizuje a provádí záchranné a pátrací akce v horském terénu,
- poskytuje první pomoc, zajišťuje transport nemocných a raněných,
- vytváří podmínky pro bezpečnost návštěvníků hor,
- zajišťuje provoz záchranných a ohlašovacích stanic Horské služby,
- provádí instalaci a údržbu výstražných a informačních zařízení,
- vydává a rozšiřuje preventivně-bezpečnostní materiály,
- informuje veřejnost o povětrnostních a sněhových podmínkách na horách a svých opatřeních k zajištění bezpečnosti na horách,
- sleduje úrazovost, zpracovává úrazovou statistiku, na základě které provádí rozbor příčin úrazů na horách, navrhuje a doporučuje opatření k jejímu snížení,
- provádí hlídkovou činnost na hřebenech hor a na sjezdových tratích, pohotovostní službu na stanicích a domech Horské služby a lavinová pozorování,
- ve vztahu k občanskému sdružení Horská služba České republiky:

⁸ *Horská služba ČR | Statut Horské služby ČR, o.p.s.* [online]. Copyright © [cit. 17.02.2023]. Dostupné z: <https://www.horskaslužba.cz/data/web/download/statut-uplne-zneni-ze-dne-20.11.2020-ocred.pdf>

- provádí a zajišťuje školení členů občanského sdružení Horská služba České republiky a dalších osob účastnících se na záchranných a pátracích akcích v horském terénu,
 - zajišťuje materiálně technické vybavení občanského sdružení Horská služba České republiky,
 - podporuje činnost občanského sdružení Horská služba České republiky.
- spolupracuje s ostatními záchrannými organizacemi v České republice i v zahraničí,
 - spolupracuje s orgány veřejné správy, ochrany přírody a životního prostředí a jinými orgány a organizacemi.“⁹

V čele společnosti nalezneme správní radu jmenovanou ministryní/ministrem pro místní rozvoj. Správní rada má 9 členů, přičemž 3 její členové jsou jmenováni na návrh spolku Horská služba České republiky, z.s., 5 členů zastupuje MMR a 1 člen zastupuje dotčený orgán, tj. Ministerstvo financí.

Správní rada zastává úkoly a disponuje pravomocemi, které jsou vymezeny ve statutu. Mezi hlavní poslání správní rady dle statutu patří: dbát na zachování účelu, pro který byla společnost založena a dbát na její hospodaření, schvalovat rozpočet společnosti a jeho změny, jmenovat a odvolávat ředitele společnosti a stanovit mu odměnu v rozsahu mzdových prostředků společnosti a další.

Pro funkci ředitele společnosti se také používá tradiční označení náčelník Horské služby ČR. Náčelník, jmenován správní radou, zajišťuje veškerý provoz horské služby a jedná jejím jménem. Podmínkou pro jmenování do funkce je být minimálně 10 let zaměstnancem společnosti na pozici terénní pracovník – záchranář a mít odbornou praxi jako cvičitel horské služby.

Náčelník předkládá správní radě návrh rozpočtu, jmenuje a odvolává vedoucí pracovníky (zejména pak oblastní náčelníky), řídí a kontroluje jejich práci. Další povinnosti a pravomoci náčelníka vymezuje statut společnosti.

⁹ *Horská služba ČR | Statut Horské služby ČR, o.p.s.* / [online]. Copyright © [cit. 17.02.2023]. Dostupné z: <https://www.horskaslužba.cz/data/web/download/statut-uplne-zneni-ze-dne-20.11.2020-ocred.pdf>

V současné době vykonává funkci ředitele Horské služby ČR, o.p.s. René Mašín. Jako poradní orgán je řediteli k dispozici rada oblastních náčelníků, která byla zřízena k důkladnějšímu vyhodnocování podmínek pro zajišťování záchranářských prací a dalších činností v jednotlivých horských oblastech. Složení rady náčelníků je k 5.11.2022 následující:

Bc. Michal Jandůra, DiS. - náčelník oblasti HS Šumava,

Bc. Miroslav Račko – náčelník oblasti HS Krušné hory,

Mgr. David Savický – náčelník oblasti HS Jizerské hory,

Pavel Jirsa – náčelník oblasti HS Krkonoše,

Mgr. Josef Hepnar, DiS. - náčelník oblasti HS Orlické hory,

Vítězslav Kaller – náčelník oblasti HS Jeseníky,

Radan Jaškovský – náčelník oblasti HS Beskydy.

Výše vyjmenované horské oblasti vycházejí z vymezení územní působnosti ve statutu Horské služby ČR, o.p.s.

Existence poradního orgánu ředitele zároveň slouží jako základní pilíř organizační struktury společnosti, kdy první úroveň řízení společnosti vykonává ředitel – náčelník a druhou úroveň zajišťují právě oblastní náčelníci společně s vedoucím úřadu společnosti.

Orgánem, který rovněž jmenuje ministryně/ministr pro místní rozvoj je dozorčí rada. Dozorčí rada má 6 členů; 2 její členové jsou jmenováni na návrh spolku Horská služba České republiky z.s a 4 jmenuje ministryně/ministr. Mezi hlavní náplň práce dozorčí rady patří zejména dohled nad dodržováním zákonů, základací listiny a statutu při činnosti společnosti nebo přezkoumávat řádnou a mimořádnou účetní závěrku a výroční zprávu.

3. Horská služba České republiky, z.s.

Spolek Horská služba České republiky, z.s. dle stanov zajišťuje celoroční aktivní činnost svých členů na úseku vytváření podmínek pro bezpečný pohyb a pobyt obyvatel a návštěvníků hor. Organizuje a vykonává preventivní a záchrannou činnost, poskytuje první pomoc a provádí práce vyplývající z účelu jeho zřízení, zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů (dále zákon o IZS) a také z členství v mezinárodním sdružení horských služeb (IKAR).

Územní působnost spolku je shodná s působností Horské služby ČR, o.p.s. Jedná o tyto horské oblasti: Šumava, Krušné hory, Jizerské hory, Krkonoše, Orlické hory, Jeseníky a Beskydy. Vymezení těchto oblastí vychází zejména z historického a geografického principu a pojem oblast se dále používá jako jedna ze základních organizačních jednotek spolku. V rámci těchto oblastí existují další organizační články zvané okrsky. Konkrétní oblast slouží jako vyšší organizační celek a je tvořena jednotlivými okrsky na jejím území. Obě tyto jednotky nejsou orgány spolku, ale využívají se jen k organizačním účelům. V čele každého okrsku stojí vedoucí, kterého volí a odvolávají členové činní v daném okrsku. Vedoucí přímo řídí členy okrsku a zodpovídá za jeho činnost.

Nicméně v rámci oblasti existují 2 orgány, které se podílejí na jejím řízení. Hovoříme zde o Radě oblasti a Předsedovi Rady.

Hlavním řídicím orgánem oblasti je Rada oblasti, jejíž členskou základnu tvoří vedoucí jednotlivých okrsků společně se dvěma zaměstnanci Horské služby ČR, o.p.s., kteří v jejím rámci zastávají funkci náčelníka a metodika pro konkrétní oblast. Na Radě oblasti přísluší odpovědnost za řádné plnění úkolů spolku a plnění usnesení Rady. V čele Rady stojí Předseda Rady oblasti, jehož volbu mají na starost členové Rady. Nejméně jedenkrát ročně pak Předseda Rady svolává oblastní shromáždění, tvořené všemi členy. Rada oblasti si dále tvoří odborné komise za účelem plnění poradní funkce.

Na republikové úrovni vymezují stanovy Horské služby České republiky, z.s. 4 další orgány, a to Valnou hromadu, Radu Horské služby České republiky, z.s., předsedu Rady Horské služby České republiky, z.s. a Revizní komisi.

Nejvyšším orgánem spolku je Valná hromada, sestávající se ze členů spolku – delegátů, kteří jsou voleni v rámci své oblasti příslušnou Radou oblasti. Za každou oblast jsou voleni dva delegáti. Výjimku tvoří oblast Krkonoše, která je ve Valné hromadě zastoupena třemi delegáty. Dalšími členy Valné hromady jsou členové revizní komise a jednotliví předsedové Rad oblastí. Valná hromada například schvaluje stanovy spolku a jejich změny, může rozhodnout o zrušení spolku nebo sloučení se spolkem jiným, projednává zprávy o činnosti spolku a jeho hospodaření nebo rozhoduje o naložení s movitým a nemovitým majetkem spolku v hodnotě nad 0,5 milionu Kč a další (Stanovy spolku Horská služba České republiky, z.s.).

Rada Horské služby České republiky, z.s. je výkonným a řídicím orgánem. Orgán tvoří předsedové Rad oblastí, kteří si ze svého středu dále volí předsedu, který dále vystupuje jako statutární zástupce Horské služby České republiky, z.s. Rada dle stanov spolku zabezpečuje plnění usnesení Valných hromad a řídí činnost spolku. Mezi úkoly, které Radě ukládají stanovy, lze nalézt např. možnost vydávat vnitřní předpisy spolku, rozhodování o schválení rozpočtu a roční účetní závěrky, koordinovat spolupráci s Horskou službou ČR, o.p.s., schvalovat počet okrsků, jejich hranice a počty členů, zřizovat odborné komise pro plnění specifických úkolů, možnost udělit vyznamenání v podobě Čestného odznaku Horské služby České republiky, z.s. a další. Vyznamenání lze dle článku XVII stanov Horské služby České republiky, z.s. udělit:

- a. občanům ČR, kteří se mimořádně zasloužili o rozvoj Horské služby
- b. cizím státním příslušníkům, kteří se mimořádně zasloužili o mezinárodní spolupráci v oblasti záchrany zdraví a života na horách
- c. aktivním a dlouhodobě působícím členům, na návrh příslušné Rady oblasti.

Složení Rady spolku je k 5. 11. 2022 následující:

Martin Kocum – předseda oblasti Šumava

Jaromír Holub – předseda oblasti Krušné hory a zároveň předseda Rady Horské služby České republiky, z.s.

Zdeněk Müller – předseda oblasti Jizerské hory

Pavel Jirsa – předseda oblasti Krkonoše

Čeněk Petr – předseda oblasti Orlické hory

Jan Macek – předseda oblasti Jeseníky

Janusz Mrázek – předseda oblasti Beskydy.

Revizní komise, tvořená členy zvolenými jednotlivými radami oblastí, dohlíží na řádné vedení záležitostí spolku, na výkon činnosti v souladu se stanovami a právními předpisy a kontroluje hospodaření spolku jako celku. V čele revizní komise stojí její předseda, jehož volí členové komise ze svého středu.

4. Dvě horské služby

Z předchozích kapitol vyplývá skutečnost, že Česká republika má v současné době dvě horské služby. Obecně prospěšnou společnost Horská služba ČR, o.p.s. a spolek Horská služba České republiky, z.s. V rámci zachování přehlednosti pro veřejnost, obě právnické osoby navenek vystupují pod stejným logem, se shodným stejnokrojem a se shodnými postupy, a tudíž opticky působí zcela jednotně. Jednotný stejnokroj zpravidla dle statutu kombinuje červenou a modrou barvu společně se znakem či označením horská služba.

Obrázek č. 1 Znak horské služby¹⁰

Horská služba jako celek funguje v rámci těchto dvou vzájemně propojených právnických osob, které mezi sebou uzavřely smlouvu o spolupráci a sdílení vzájemných úkolů dne 22. 12. 2004. Uzavřením této smlouvy zároveň došlo k převodu veškerého majetku spolku do vlastnictví nově vzniklé obecně prospěšné společnosti výměnou za zajištění třetiny míst ve správní a dozorčí radě, materiálního vybavení a výcviku včetně možností využívat prostředky pro záchranu. „Služba je zajišťována na 6 460 km², z toho 2 250 km² tvoří exponovaný terén, dále 3 042 km běžecské trasy“.¹¹ Vnitřní sjednocení obou horských služeb je zcela zásadní pro správné plnění všech úkolů, které horské službě jako vzniklému celku náleží. Tyto úkoly lze dále rozdělit do dvou skupin dle působnosti, ve které jsou vykonávány – působnost v IZS a samostatná.

¹⁰ Horská služba ČR | Úvodní stránka [online]. Copyright © [cit. 17.02.2023]. Dostupné z: https://www.horskaslužba.cz/cz/img/gui/header_logo_hscr.png

¹¹ Horská služba ČR | Výroční zpráva Horské služby ČR, o.p.s. 2021 [online]. Copyright ©5 [cit. 26.01.2023]. Dostupné z: <https://www.horskaslužba.cz/data/web/vyrocní-zprava-2021.pdf>

5. Působnost horské služby v integrovaném záchranném systému

V horských oblastech se mohou často objevit situace, kdy síly a prostředky horské služby nejsou dostatečné nebo následky události jsou natolik závažné, že si vyžádají povolání jedné či více složek IZS. Dle ust. §2 písm. a) zákona č. 239/2000 Sb., o IZS se pojmem IZS rozumí: „koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací“¹². Ust. §2 písm. c) zákona o IZS vymezuje záchranné práce jako: „činnost k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k přerušení jejich příčin“¹³. V ust. §2 písm. d) je rovněž definice likvidačních prací, kterými zákon rozumí: „činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí“.¹⁴

Samotné složky IZS zákon dělí na základní a ostatní. Základními složkami se ve smyslu zákona o IZS rozumí:

- Hasičský záchranný sbor České republiky (HZS) a jednotky požární ochrany zařazené (JPO) do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany
- poskytovatele zdravotnické záchranné služby (ZZS)
- Policii České republiky (PČR)

Základním složkám IZS pak ze zákona náleží povinnost zajišťovat nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku mimořádné události. Mimořádnou událost následně vyhodnocují a dále ihned provádějí patřičný zásah v místě, kde k události došlo. Aby mohly základní složky IZS plnit své poslání, ukládá jim zákon jejich síly a prostředky strategicky rozmístit po celém území České republiky.

¹² Ust. §2 písm. a) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů v posledním znění

¹³ Ust. §2 písm. c) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů v posledním znění

¹⁴ Ust. §2 písm. d) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů v posledním znění

Zákon o IZS pověřuje stálou koordinaci složek IZS operační a informační střediska IZS. Jedná se operační střediska HZS kraje a operační a informační střediska generálního ředitelství HZS.

Horská služba mimo svou vlastní oblast působnosti dále funguje v režimu ostatní složky IZS. Ostatní složky IZS zákon o IZS v ust. §4 odst. 2 charakterizuje jako „vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, zařízení civilní ochrany, neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím. Ostatní složky integrovaného záchranného systému poskytují při záchranných a likvidačních pracích plánovanou pomoc na vyžádání.“¹⁵ Plánovanou pomocí na vyžádání pak zákon rozumí předem a písemně dohodnutý způsob poskytnutí pomoci, v tomto případě základním složkám IZS.

Horská služba se základními složkami IZS nevyjíždí pouze k zásahům, ale v rámci vzájemné výpomoci se společně s těmito složkami účastní celé řady cvičení a společných akcí, které optimalizují průběh spolupráce. Společná cvičení probíhají v průběhu celého roku. Může se jednat o cvičené evakuace osob z lanových drah, trénink koordinace rozsáhlých pátracích akcí apod.

Pro účely práce a následující kapitoly o charakteristice spolupráce horské služby s jednotlivými složkami IZS není ve všech případech používána přesná terminologie vyplývající ze zákona 239/2000 Sb., o IZS. Následující kapitoly pojednávají zejména o spolupráci se zdravotnickou záchrannou službou (ZZS), Hasičským záchranným sborem České republiky (HZS) a Policií České republiky (PČR).

¹⁵ Ust. §4 odst. 2 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů v posledním znění

6. Součinnost s poskytovateli ZZS

Poskytovatele zdravotnické záchranné služby vymezuje zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě v ust. § 8 odst. 1 jako příspěvkovou organizaci zřízenou krajem, která má oprávnění k poskytování zdravotnické záchranné služby podle zákona č. 372/2000 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování.

Zdravotnická záchranná služba, ze zákona zřízena jednotlivými kraji, je ze základních složek IZS nejčastějším účastníkem akcí horské služby. Z povahy svého zaměření mají tyto služby nejvíce společných znaků. Je proto mimořádně důležité, aby spolupráce mezi oběma stranami fungovala hladce a bezchybně.

V organizační struktuře zdravotnické záchranné služby kraje nalezneme v §§ 12 a 13 pojmy výjezdová základna a výjezdové skupiny. „Výjezdovou základnou je pracoviště, odkud je na pokyn operátora zdravotnického operačního střediska nebo pomocného operačního střediska zpravidla vysílána výjezdová skupina.“¹⁶ Výjezdovou skupinou pak zákon rozumí zdravotnické pracovníky, kteří vykonávají činnosti ZZS vyplývající z dalších ustanovení zákona. Výjezdová skupina je složena z nejméně 2 členů a z nich je určen vedoucí. V další části tento právní předpis rozděluje výjezdové skupiny na pozemní, letecké a vodní. Toto rozdělení je odvozeno z typu dopravního prostředku, jenž daná výjezdová skupiny pro své výjezdy využívá. „Podle složení a povahy činnosti se výjezdové skupiny člení na:

- a) výjezdové skupiny rychlé lékařské pomoci, jejichž členem je lékař,
- b) výjezdové skupiny rychlé zdravotnické pomoci, jejichž členy jsou zdravotničtí pracovníci nelékařského zdravotnického povolání.“¹⁷

Klíčové výjezdové skupiny v rámci spolupráce jsou pak zejména pozemní a dále, ve zvláštních případech, letecké.

Nejčastějším příkladem spolupráce horské služby a ZZS je událost, při které dojde k poranění osoby v horském terénu. Služebny horské služby jsou zpravidla umístěny v horských oblastech a záchranáři, kteří vyrazí na pomoc osobě, která

¹⁶ Ust. §12 zákona 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě v posledním znění

¹⁷ Ust. §13 zákona 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě v posledním znění

tuto pomoc potřebuje, jsou schopni se na místo určení dopravit často mnohokrát rychleji než členové ZZS. Kromě výhodné výchozí pozice pro dopravu na místo potřeby hraje ve prospěch horské služby také výborná místní znalost jejích členů. Horská služba v této oblasti dle svého tiskového mluvčího a záchranáře Marka Fryše hraje roli tzv. first respondera; je na místě jako první a jako první zpravidla reaguje na okolnosti v místě zásahu. Samotná informace o situaci vyžadující zásah horské služby a potenciálně i ZZS se k horské službě může dostat několika způsoby.

První variantou je příjem tísňového volání na lince 1210, kterou provozuje horská služba. Tuto jednotnou zásahovou linku zřídila horská služba koncem roku 2012 za účelem urychlení celého procesu vyhodnocení tísňové situace a včasného vyslání potřebné pomoci na dané místo. Jako pomůcku pro zapamatování tohoto čísla používá horská služba heslo: „Nechcete-li, abychom k vám dorazili deset minut po dvanácté, volejte číslo 1210!“¹⁸. Každý telefonující na linku 1210 je ihned přepojen na nejbližšího dispečera dané horské oblasti, který následně celou situaci vyhodnocuje a podniká patřičné kroky k jejímu řešení.

Dalším způsobem, jakým se k záchranářům horské služby může dostat informace, na jejímž základě dojde k zásahu je obdržení informace od zdravotnického operačního střediska, které ze zákona nepřetržitě přijímá a vyhodnocuje tísňová volání na národní tísňové číslo 155. Obdobným způsobem se informace předá i při kontaktování linky 112, kdy předání informace zajišťuje operační a informační středisko HZS daného kraje.

Nejnovějším a nejmodernějším způsobem přijetí tísňového volání horskou službou je pak s využitím mobilní aplikace Záchranka. Spolupráce horské služby a této aplikace funguje od roku 2018.

Od léta roku 2021 aplikace disponuje speciálním modulem horské služby. V rámci modulu je možné si zobrazit aktuální lavinovou předpověď, varování a výstrahy vydané horskou službou, obecná doporučení pro pohyb v horách a také

¹⁸ Viz s. 106 KOLÁŘ, František. *Červení andělé: historie Horské služby v českých zemích*. Jilemnice: Horská služba ČR, o.p.s., Špindlerův Mlýn v nakladatelství Gentiana, 2016. ISBN 978-80-86527-42-0.

elektronickou knihu túr. Varování a výstrahy lze aplikací Záchranka uživatelům poskytnout i formou push notifikací, čímž není vyžadováno pravidelné kontrolování této sekce ze strany uživatele. Elektronická kniha túr je nástrojem, jehož prostřednictvím si může uživatel naplánovat výletní trasu po horách. V případě, že se nedostaví do cíle v předpokládaný čas nebo nepotvrdí svůj příchod do destinace, aplikace automaticky odešle oznámení horské službě.

Samotnou nouzovou zprávu s přesnou polohou a kontaktním údajem lze přímo dispečinku horské služby v dané oblasti z této aplikace odeslat stiskem jediného tlačítka v modulu horské služby. Souběžně s tím dojde k vytočení linky 1210. Tento způsob přivolání pomoci je pak obecně doporučován v případech, kdy situace pravděpodobně nebude vyžadovat výjezd ZZS. Typicky může jít o situace, kdy dojde ke ztrátě orientace v horském terénu.

K upozornění horské služby dojde i v případě, že uživatel zvolí běžný způsob přivolání pomoci skrze aplikaci. Aplikace s využitím polohových služeb automaticky vyhodnotí polohu uživatele a upozorní horskou službu v dané oblasti. Tento způsob byl do příchodu zmíněného modulu jediným způsobem, jak skrze aplikaci horskou službu vyrozumět.

S předáním informace horské službě pak startuje proces vykonání patřičného zásahu. Záchranáři horské služby mají díky rozsáhlé spolupráci s vývojáři dostupný speciální portál aplikace Záchranka. „Pokud jim (záchranářům) přijde nouzové volání z aplikace, uvidí ho (nouzové volání) jak ve svém interním systému, tak právě v Portálu. Ten navíc můžou využít k dalšímu spojení s volajícím, bez ohledu na to, zda má aplikaci Záchranka či ne. Systém umožňuje zahájení kontinuálního sledování polohy člověka v nouzi, komunikaci pomocí chatu nebo získání fotografie z místa události.“¹⁹ Skrze probíhající komunikaci v prostředí aplikace může horská služba buď sama anebo společně se ZZS pracovat na tom, aby co možná nejdříve pomohla osobám, které se mohou nacházet v méně vážném či závažném ohrožení života nebo zdraví. Komunikace

¹⁹ Nadace Vodafone | ČR Aplikace Záchranka vylepšila funkce pro pohyb v horách [online]. Copyright © 2023 Nadace Vodafone Česká republika [cit. 26.01.2023]. Dostupné z: <https://www.nadacevodafone.cz/novinky/aplikace-zachranka-vylepsila-funkce-pro-pohyb-v-horach.html>

může probíhat rovněž pomocí chatu. Aplikace dále poskytuje operátorům informaci o stavu baterie v telefonu volajícího. Zimní podmínky totiž mnohdy výrazně zkracují výdrž baterií. Operátor může volajícího na tuto skutečnost upozornit a jeho polohu sledovat pouze na pozadí bez nutnosti probíhajícího hovoru.

„Aplikaci má ve svém mobilním telefonu více než 2 miliony uživatelů a za dobu svého fungování z ní bylo uskutečněno přes 100 tisíc volání. Horská služba přijala za letošní léto (*pozn. 2022*) již přes 500 tisícových volání z aplikace Záchranka.“²⁰

Díky společné komunikaci horské služby a ZZS je v případě potřeby operativně přistoupeno k předání osoby, která vyžaduje odbornou lékařskou pomoc. Výjezdová skupina, která následně dorazí přímo na místo nebo na smluvené cílové místo transportu prováděného horskou službou si pacienta dále přebírá k transportu do zdravotnického zařízení. Výjezdové skupiny spolupracující s horskou službou jsou nejčastěji pozemní, ale v některých výjimečných případech se využívá i letecké výjezdové skupiny.

6.1. Použití letecké výjezdové skupiny

Horská služba v rámci svého vybavení nedisponuje žádným záchranným vrtulníkem. V situacích, při kterých došlo k závažným poraněním a zásah pozemní cestou je výrazně ztížený nebo nemožný, může horská služba požádat o spolupráci poskytovatele ZZS ve formě využití letecké výjezdové skupiny v rámci letecké záchranné služby.

Pojem letecká záchranná služba není přímo definován v žádném právním předpise a je používán pro srozumitelnost a lepší orientaci v dané problematice. Zákon č. 374/2011 Sb. o zdravotnické záchranné službě upravuje letecké záchranářství v §§ 13 a 15 a pro tyto účely využívá pojem letecká výjezdová

²⁰ *Horská služba ČR | Bezpečnější hory díky novinkám v aplikaci Záchranka | Tiskové zprávy Horská služba ČR. Úvodní stránka* | [online]. Copyright © Horská služba ČR, o.p.s. [cit. 26.01.2023]. Dostupné z: <https://www.horskaslužba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/tiskove-zpravy/3322-bezpecnejsi-hory-diky-novinkam-v-aplikaci-zachranka>

skupina. Specifikem leteckých výjezdových skupin je fakt, že pro zajištění jejich fungování může Ministerstvo zdravotnictví využít i další subjekty. Jednu leteckou základnu provozuje i Policie ČR, která dle veřejně dostupných informací poskytuje leteckou podporu v rámci Letecké služby PČR. Letecká služba PČR mimo jiné tuto podporu poskytuje i složkám IZS. Dle informací z výročních zpráv již Letka PČR není horskou službou využívána jako letecká výjezdová skupina. Z kapacitních důvodů a vytíženosti Letky PČR byla spolupráce horské služby s ní před několika lety ukončena. K nasazení vrtulníku PČR do akce s horskou službou tak dochází pouze při pátrání po ztracených osobách, na kterých se PČR přímo účastní.

Dle ust. § 15 odst. 1 a 2 zákona č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě může Armáda České republiky poskytovat leteckou záchrannou službu na základě dohody s ministerstvem obrany, kdy tyto strany sjednaly podmínky začlenění leteckých výjezdových skupin do výjezdových základen poskytovatelů ZZS a rozsah a podmínky činnosti těchto leteckých výjezdových skupin. Armáda ČR provozuje základnu v Plzni, která je vzhledem ke své poloze klíčová pro potřeby horské služby na Šumavě. Není výjimkou, že se posádky vrtulníku Armády ČR pravidelně účastní cvičení s horskou službou.

Další forma zajištění leteckých výjezdových skupin je její zajištění s využitím soukromých subjektů dle zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek. Jedná se o společnosti Delta Systém Air a.s. (DSA) na stanicích České Budějovice, Ústí nad Labem, Liberec, Hradec Králové, Jihlava, Brno a Air Transport Europe s.r.o. (ATE) na stanici Olomouc a Ostrava.

Obrázek č. 2 Spolupráce se zdravotnickou záchrannou službou ²¹

²¹ Horská služba ČR | Úspěšná resuscitace v Jeseníkách | Tiskové zprávy | Horská služba ČR. Úvodní stránka [online]. Copyright © Horská služba ČR, o.p.s. [cit. 27.02.2023]. Dostupné z: <https://www.horskasluzba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/tiskove-zpravy/3345-uspesna-resuscitace-v-jesenikach>

7. Součinnost s PČR

Spolupráce s Policií České republiky (PČR) pro horskou službu nejčastěji znamená zapojení do méně či více rozsáhlých pátracích akcí po osobách. Tiskový mluvčí horské služby Marek Fryš hovoří o dvou modelových situacích, kdy horská služba provádí pátrání po osobách ve spolupráci s PČR. První možností, kdy dojde ke spojení horské služby a PČR je přímo na vyžádání PČR, která již pátrá po určité osobě a může si spolupráci horské služby v rámci svého již probíhající pátrání vyžádat. Druhou možností může být naopak oznámení PČR o probíhajícím hledáním osoby horskou službou, kdy PČR osobu následně ohlásí jako pohřešovanou a sama se aktivně zapojí do pátrání. K této situaci by teoreticky mohlo dojít při každém jednotlivém oznámení o ztracené osobě, které horská služba přijme. O tom, kdy dojde k oznámení o hledání osoby horskou službou, se v každé situaci rozhoduje dle daných okolností a s ohledem na celou řadu faktorů.

V rámci pátrání po osobách prováděného horskou službou a PČR častokrát dochází k nasazení vrtulníků. Vrtulníky poskytuje přímo Letecká služba PČR, nebo letecká záchranná služba skrze subjekty, které se podílejí na jejím zajišťování na území České republiky. V některých případech jsou v rámci pátrací akce nasazováni i psovodi horské služby nebo přímo PČR. Horská služba dále do větších pátracích akcí nasazuje i drony.

Příkladem nasazení vrtulníku letecké záchranné služby při pátrací akci horské služby, na které se podílela i PČR může být událost z okolí Lysé hory v Beskydech ze dne 19. 7. 2022. Tisková zpráva hovoří o zbloudilém muži, jenž kontaktoval ve večerních hodinách horskou službu přes tísňovou linku 1210 v panice a strachu a o vlastní život. I přes skutečnost, že se muži nedařilo ani zdaleka záchranářům popsat svou polohu, vyrazila skupina záchranářů na čtyřkolkách a terénním vozem do okolí značených cest v blízkosti Lysé hory. Pátrání komplikovala nemožnost lokalizace ztraceného muže, který bohužel nevládnul zařízení umožňující jeho lokalizaci. Do pátrání se zanedlouho zapojila i PČR prostřednictvím několika hlídek. Horská služba současně vyjednala nasazení vrtulníku a posádky ostravské záchranné služby. Zasahující člen horské služby Beskydy popisuje pátrání následovně: „Chtěli jsme po pánovi, aby pozorně poslouchal, zda neuslyší motory naší techniky či vrtulníku. Po nějaké době nám sdělil, že vidí zapadající slunce.

Tím jsme pátrání mohli zúžit na západní svah Lysé. Nakonec se nám podařilo ve spojení s posádkou LZS přibližně určit, kde pán může být. A krátce nato jsme jej také našli, byl v dobrém zdravotním stavu, jen zcela zmatený a dezorientovaný. Převezli jsme jej tedy z úbočí hory a předali policistům“.²²

Příkladem situace, kdy si naopak PČR vyžádá nasazení sil a prostředků horské služby v rámci pátrací akce může být příběh z Jeseníků z 8. 7. 2021, kdy se členové horské služby s pátracími psy zúčastnili pátrání po muži, který dle tiskové zprávy oznámil své rodině úmysl spáchat sebevraždu. „Policie ČR nás požádala o psovoda s platným atestem ministerstva vnitra ČR. Naše nasazení začalo v pondělí v deset večer a do akce se postupně zapojili tři členové HS a dva psi, Cedr a Hektor. Přidělené úseky jsme prohledávali v podstatě celou noc a dále až do odpoledne následujícího dne,“ uvedl k pátrání Marek Koněrza, zasahující psovod Horské služby Jeseníky. Rozsáhlé pátrací akce se mimo horskou službu, PČR a policejního vrtulníku s termovizí účastnili také hasiči.²³

²² *Horská služba ČR | Večerní pátrací akce na Lysé hoře | Tiskové zprávy | Horská služba ČR. Úvodní stránka* [online]. Copyright © Horská služba ČR, o.p.s. [cit. 06.02.2023]. Dostupné z: <https://www.horskaslužba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/tiskove-zpravy/3312-vecerni-patraci-akce-na-lyse-hore>

²³ *Horská služba ČR | Psi Horské služby v pátrací akci | Tiskové zprávy | Horská služba ČR. Úvodní stránka* | [online]. Copyright © Horská služba ČR, o.p.s. [cit. 06.02.2023]. Dostupné z: <https://www.horskaslužba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/tiskove-zpravy/3179-psi-horske-sluzby-v-patraci-akci>

Obrázek č.3 Fotodokumentace z pátrací akce ze dne 8. 7. 2021 ²⁴

Nově nastupujícím trendem v rámci spolupráce horské služby a PČR je dle mluvčího Marka Fryše poskytování informací o srážkách v lyžařských areálech, kdy situace z důvodu závažnosti nebo na základě vlastní vůle zúčastněných vyžaduje její následné řešení PČR. Horská služba pak PČR zprostředkovává informace o těchto událostech.

²⁴ *Horská služba ČR | Psi Horské služby v pátrací akci* [online]. Copyright © [cit. 27.02.2023]. Dostupné z: <https://www.horskaslužba.cz/cache/img/61/data-web-fotobanka-2021-07-img-20210708-wa0001.fitbox.x690.y2000.r0.q85.nr0.me2.jpg.webp>

8. Součinnost s HZS

Hasičský záchranný sbor České republiky (HZS) uzavírá výčet základních složek IZS, se kterými horská služba spolupracuje během zásahů v horských oblastech. Rozsah spolupráce s HZS není tak široký jako je tomu například u spolupráce se ZZS, nicméně ani spolupráce s touto složkou není omezena pouze na samotné zásahy. Horská služba se aktivně účastní cvičení ve spolupráci s HZS. Nejčastějším typem spolupráce bývají akce spojené se záchranou osob uvízlých na nefunkční lanové dráze. V rámci těchto akcí je vyžadována koordinace a součinnost všech základních složek IZS s horskou službou. Nutnost ošetření osob uvízlých na lanovce, zajištění evidence osob a obecného pořádku na místě zásahu jsou jen dílčím výčtem důvodů, které vyžadují přítomnost všech složek IZS v místě zásahu. Tiskový mluvčí horské služby Marek Fryš pak spolupráci s HZS v tomto případě charakterizuje spíše jako dva oddělené procesy. Horská služba plní v rámci zásahu své vlastní úkoly a HZS rovněž plní primárně vlastní úkoly. Nicméně ke vzájemné komunikaci dochází po celou dobu zásahu a spolupráci a koordinaci je nutno správně zajistit zejména v situacích, kdy se linie úkolů protnou a je potřeba zvolit a nastavit nejvhodnější postup. I proto jsou pravidelně organizována cvičení na záchranu osob z lanové dráhy. Každá lanová dráha však může mít svá specifika, která mohou znemožňovat použití běžných záchranných postupů. I díky tomu je kladen velký důraz na provádění cvičení několikrát v průběhu celého roku, a to i při velmi nepříznivých podmínkách. Každý provozovatel lanové dráhy musí mít podrobně popsán postup záchranu osob v evakuačním plánu. V rámci HZS jsou pro tyto a další podobné účely vyčleněny speciální lezecké skupiny a lezecká družstva, které vyjíždějí na místo zásahu společně s běžnými jednotkami HZS. V České republice jsou pro zvláštní případy k dispozici dále dvě posádky leteckých záchranářů – lezců, které poskytuje HZS. Horská služba v těchto případech opět plní klíčovou roli podávání prvních informací z místa, díky čemuž může být na místo vyslán adekvátní počet jednotek všech složek IZS.

Spolupráce s HZS probíhá i rámci zásahu u požárů. Horská služba, podobně jako v případě ZZS často plní roli tzv. first respondera a aktivně se účastní koordinovaného postupu řešení události. Příkladem může být událost z Krkonoš

z konce roku 2022. Dle tiskové zprávy ze dne 12.11. 2022 obdržela horská služba v Peci pod Sněžkou 10.11. 2022 výzvu k zásahu na horské chatě s obtížnou přístupností. „Čtyři horští záchranáři se zdravotním vybavením s jedním vozidlem a 2 čtyřkolkami (určenými pro transport materiálu a osob po úzké přístupové pěšině) se zapojili do záchranných a hasebních prací ve spolupráci s ostatními složkami IZS / HZS, Policie, ZZS /. Celý zásah byl pro horské záchranáře ukončen lehce po půlnoci návratem na stanici HS Pec.“²⁵

²⁵ *Horská služba ČR | Požár horské chaty na Velkých Típpeltovkách | Aktuality | Horská služba ČR. Úvodní stránka* / [online]. Copyright © Horská služba ČR, o.p.s. [cit. 06.02.2023]. Dostupné z: <https://www.horskaslužba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/aktuality/3350-pozar-horske-chaty-na-velkych-tippeltovkach>

9. Samostatná působnost horské služby

Úkoly, které horská služba plní v rámci této oblasti vycházejí ze statutu Horské služby ČR, o.p.s. a stanov Horské služby České republiky, z.s. Posláním služby bylo již od jejího samotného počátku pečovat o bezpečnost návštěvníků hor a vytvářet zde takové podmínky, které zároveň umožní, aby se i sami návštěvníci v horách cítili bezpečně. Proto do portfolia činností služby řadíme na pomyslné první místo preventivní činnost. Učebnice horské služby dělí preventivní činnost na tři základní skupiny:

1. „poskytování informací
2. hlídky v terénu a pohotovostní služby
3. výstavba a využívání zařízení k preventivním účelům“²⁶

9.1. Poskytování informací

Jednotlivé oblasti v sobě skrývají celou řadu dílčích činností, které přispívají k naplnění poslání celé horské služby. Návštěvníci hor, často zcela či částečně neznalí, mohou být během svého pobytu vystaveni celé řadě nebezpečí. Cílem první ze jmenovaných částí prevence je, co možná nejlépe poučit návštěvníky o pravidlech, která je žádoucí na horách dodržovat. „Jedním z nejčastějších způsobů jsou besedy a přednášky členů horské služby, kde mohou návštěvníci hor za pomoci názorných pomůcek seznámit s prostředím jejich pobytu“.²⁷

Dalším důležitým pilířem preventivní činnosti je desatero zásad bezpečného chování při pohybu v horském terénu (desatero horské služby) a deset zlatých pravidel pro pohyb ve volném terénu.

Pohybem horským terénem rozumíme pohyb převážně po cestách či značených stezkách v horách. V této oblasti desatero zdůrazňuje například pečlivý výběr a plánování trasy, po které se budeme pohybovat, disponovat vhodným

²⁶ *Učebnice Horské služby. Poskytování informací.* [online]. [cit. 26.01.2023]. Dostupné z: <https://ucebnice.horskasluzba.cz/cz/odborna-cast/preventivni-cinnost-horske-sluzby/poskytovani-informaci>

²⁷ Tamtéž

vybavením, obstarat si informace o prognóze počasí, nikdy nepodceňovat hory a další.

Pro pohyb ve volném terénu pak horská služba vytvořila desatero, které klade důraz zejména na nepodcenění nebezpečí, která jsou spojena se sněhem jako takovým, a to i při jízdě na lyžích, běžkování atp. Navíc dodává, že by se nikdo neměl do volného terénu vydat na vlastní pěst a „v případě pochyb či dokonce zlé předtuchy – vždy řekněte ne!“²⁸ Návštěva hor nemusí být vždy spojena jen s pěší turistikou. Horské oblasti jsou atraktivní destinací pro turisty zejména v zimních obdobích, kdy jsou středem pozornosti lyžařská střediska. I proto horská služba návštěvníkům připomíná 10 pravidel mezinárodní lyžařské federace (FIS) pro chování na sjezdových tratích. Tato pravidla by se dala charakterizovat jako paralela k pravidlům silničního provozu, která by měl znát každý účastník provozu na pozemních komunikacích. Od ohleduplné jízdy přes znalost značení až po povinnost poskytnutí první pomoci při úrazech.

Dalším desaterem je pak desatero pro pohyb cyklisty na horách, které zejména s rozvojem cyklistiky v posledních letech nabírá na své důležitosti právě v obdobích, kdy kopcovité prostředí horských oblastí neokupují lyžaři, ale cyklisté. Oblast preventivní činnosti pak uzavírá soubor pravidel vytvořených Agenturou ochrany přírody a krajiny České republiky, který by měl být samozřejmostí pro všechny návštěvníky hor po celý rok.

9.2. Hlídky v terénu a pohotovostní služby

Horská služba přispívá k zajištění bezpečnosti návštěvníků hor dále činnostmi ryze praktickou a aplikovanou přímo v horském terénu. Jedná se o provádění hlídek v terénu a zajišťování pohotovostních služeb v oblastech působnosti.

²⁸ *Horská služba ČR | Deset zlatých pravidel pro pohyb ve volném terénu | Informace a Pravidla | Horská služba ČR. Úvodní stránka* | [online]. Copyright © Horská služba ČR, o.p.s. [cit. 26.01.2023]. Dostupné z: <https://www.horskasluzba.cz/cz/aktualni-informace/informace-a-pravidla/deset-zlatych-pravidel-pro-pohyb-ve-volnem-terenu>

Horská služba přímo dohlíží na bezpečnost návštěvníků pomocí hlídkové činnosti. Hlídkové jednotky jsou strategicky rozmístovány dle potřeb dané oblasti a zpravidla jsou nasazovány do míst, kde dochází k vyššímu výskytu osob. Učebnice horské služby hovoří o hřebenových částech hor, frekventovaných turistických cestách a lyžařských střediscích, jelikož právě v těchto místech nejčastěji dochází k situacím, které mohou zásadně ohrozit bezpečnost přítomných osob. Mezi činnosti, na kterých hlídková činnost stojí pak učebnice horské služby řadí bezprostřední styk s lyžaři a turisty, udržování přehledu o stavu lyžařských sjezdových tratí, běžeckých a turistických cest, zprostředkování informací návštěvníkům hor a poskytování rychlé informace stanicím horské služby v případě úrazu, zbloudění nebo při náhlé změně povětrnostní situace. Zřízení hlídkové služby a její přítomnost na místě v kritickém okamžiku dále umožňuje poskytnutí okamžité první pomoci a transportu v případě úrazu na lyžařských a turistických cestách a sjezdových tratí a také přivolání pomoci záchranného družstva, což podtrhuje důležitost hlídkové činnosti horské služby.

Pohotovostní služby, jež fungují v rámci jednotlivých stanic horské služby, pak umožňují možnost rychlé dosažitelnosti člena služby přímo na stanici. Mezi úkoly pohotovostní služby ve stanicích horské služby dále patří:

- „podávání informací návštěvníkům hor
- udržování spojení s hlídkami v terénu i s dalšími dosažitelnými záchrannými stanicemi HS
- v případě hlášeného úrazu přivolat hlídku HS a sdělit místo úrazu
- v případě záchranné akce podat hlášení oblastnímu náčelníkovi HS a zajistit do příchodu záchranné skupiny potřebné informace a záchranný materiál.“²⁹

²⁹ *Horská služba ČR | Hlídky v terénu a pohotovostní služby. Učebnice Horské služby* [online]. [cit. 26.01.2023]. Dostupné z: <https://ucebnice.horskasluzba.cz/cz/odborna-cast/preventivni-cinnost-horske-sluzby/hlidky-v-terenu-a-pohotovostni-sluzby>

9.3. Výstavba a využívání zařízení k preventivním účelům a lavinová prevence

Třetí oblast úkolů, které horská služba zajišťuje v rámci své samostatné působnosti, kombinuje teoretické i praktické aktivity. „Základem je značení, hlavně míst s objektivním nebezpečím na horách. Jedná se o tyčové značení na hřebenech hor, označení lavinových svahů, nebezpečných míst.“³⁰ Dále se jedná o lavinovou prevenci, neboť horské oblasti mohou v zimních měsících skrývat i jedno z nejnebezpečnějších a pravděpodobně i nejničivějších rizik, a to právě lavinové. Horská služba, jakožto jeden z hlavních gestorů bezpečnosti v horském terénu proto v rámci své působnosti pracuje i s tímto rizikem, a to hned v několika různých rovinách.

Po teoretické rovině v oblasti lavin působí prognózní služba, která na základě svých zjištění následně může vydávat prognózy lavinového nebezpečí. Hlavním nástrojem, využívaným pro ilustraci těchto prognóz je pak Mezinárodní stupnice lavinového nebezpečí, jež má 5 stupňů. V kontextu stupňů lavinových nebezpečí je pak důležité zmínit, že podle dat Evropské služby varování před lavinami (EAWS) se 50 % lavinových neštěstí událo za vyhlášeného třetího stupně, což poukazuje na poměrně vysokou míru nevyzpytatelnosti lavin. Každý z lavinových stupňů obsahuje i stručnou charakteristiku, která více přibližuje riziko hrozící, zatímco je daný stupeň platný. Avšak v lavinové problematice platí, že pouze informace o lavinovém stupni zcela přesně nevypovídá o dané situaci a prognózu je nutno doplnit o obecné informace o situaci, krátkodobý vývoj, předpověď na následující den, tendenci pro následující dny a v některých případech rovněž i o regionální specifikaci.³¹ Pro správné zařazení situace do příslušného stupně lavinového nebezpečí používá horská služba speciální matici EAWS, která zohledňuje celou řadu faktorů ovlivňující lavinovou situaci.

³⁰ *Horská služba ČR | Výstavba a využívání zařízení k preventivním účelům. Učebnice Horské služby* [online]. [cit. 26.01.2023]. Dostupné z: <https://ucebnice.horskasluzba.cz/cz/odborna-cast/preventivni-cinnost-horske-sluzby/vystavba-a-vyuzivani-zarizeni-k-preventivnim-ucelum>

³¹ *Tatry.cz: Stupnice lavinového nebezpečí.* [online]. Copyright © 2000 [cit. 17.02.2023]. Dostupné z: <https://www.tatry.cz/cs/stupnice-lavinoveho-nebezpeci>

Prognózní služba provádí vyhodnocení lavinového nebezpečí v několika krocích, které zahrnují specifické měření vybraných parametrů na lavinových svazích, vyhodnocení synoptické situace, jež zachycuje množství meteorologických prvků a výskyt meteorologických jevů v určitou dobu na daném území³², zpracování výsledků a následné vyhlášení zprávy pomocí veřejných prostředků. V souvislosti s lavinovým nebezpečím dále horská služba rozmisťuje výstražné tabule, které přímo varují před hrozícím lavinovým nebezpečím v dané oblasti.

Obrázek č. 4 Lavinový kurz, ilustrační foto ³³

³² Česká meteorologická společnost. *Elektronický meteorologický slovník výkladový a terminologický (eMS)* [online]. [cit. 9.12.2022]. Dostupné z: <http://slovník.cmes.cz/fulltext/meteorologická%20mapa>

³³ *Horská služba ČR | Mezinárodní lavinový a kynologický kurz v Krkonoších | Aktuality | Horská služba ČR. Úvodní stránka* [online]. Copyright © Horská služba ČR, o.p.s. [cit. 27.02.2023]. Dostupné z: <https://www.horskaslužba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/aktuality/3384-mezinarodni-lavinovy-a-kynologicky-kurz-v-krkonosich>

10. Materiální a technické zabezpečení horské služby

Záchranáři horské služby při zásazích často nevystačí pouze s vlastními silami, a proto je důležité věnovat pozornost i pracovním pomůckám, nástrojům a prostředkům, jež mohou výrazně usnadnit práci těchto záchranářů a společně tak zvýšit úspěšnost prováděných akcí.

Mezi ty základní řadíme zejména osvětlovací a signalizační prostředky. Zásahy v horských podmínkách mohou být často ovlivněny nepříznivými projevy počasí, jež zhoršují viditelnost anebo mohou probíhat v hodinách, kdy přirozené světelné podmínky jsou již nedostatečné. Zásah se v takovýchto podmínkách stává o poznání nebezpečnějším. Tyto prostředky jsou využívány pro osvětlení terénu, při pátrání po osobách nebo pro účely osvětlení dalších potřebných míst. Nejjednoduššími příklady těchto prostředků, které horská služba využívá, jsou čelové a ruční svítilny sloužící zejména ke krátkodobějšímu osvětlení menších prostor – typicky při pátrání po osobách. U těchto prostředků je pak důležité brát v potaz skutečnost, že nízké teploty, panující v horských podmínkách mohou výrazně zkracovat životnost baterií v nich použitých. Zvláštním příkladem jsou pak plastové trubičky, tzv. glow sticky, které při deformaci ve svém nitru spustí chemickou reakci, jež má za následek produkci jemného a tlumeného světla v řádu několika následujících hodin. K jejich praktickému využití může horská služba přistoupit například při nutnosti vytyčení transportní trasy atp.

V případě, že ani běžné osvětlovací prostředky nejsou schopny poskytnout záchranářům požadované zkvalitnění světelných podmínek, disponují dopravní prostředky horské služby kvalitními světlomety nebo v některých případech přídatnými pohyblivými reflektory, jež dokáží zajistit osvětlení větších ploch.

Dopravní prostředky jsou pak rovněž vybaveny modrými majáky, které v případě nutnosti upozornění na průjezd může doplnit i siréna. Dalším signalizačním prostředkem pak mohou být dýmavnice, jejichž účelem je označit dané místo např. pro potřeby přistání vrtulníku.

S vývojem nových technologií, který činí technologie zejména dostupnější, se i horská služba rozhodla zařadit do svého technického vybavení drony. Vzhledem k finanční a technické náročnosti profesionálních technologií dronů využívá

horská služba pro své účely převážně běžně dostupné modely s technickými úpravami. Toto řešení se stále jeví jako výrazně méně finančně náročné, ale klíčovým aspektem je zejména intuitivní a jednoduché ovládaní, které výrazně přispívá k celkové efektivitě zvoleného řešení při nasazení v ostrém provozu.

10.1. Transportní prostředky horské služby

Členitost horského terénu často výrazně znesnadňuje členům horské služby pohyb po horských oblastech při plnění úkolů. Vzhledem k této skutečnosti disponuje horská služba celou řadou speciálních transportních prostředků, které jsou často vytvořeny přímo na míru horského záchranářství.

Nicméně díky nevyzpytatelnosti povětrnostních podmínek jsou horští záchranáři seznámeni i s možností vytvoření vlastních improvizovaných transportních prostředků, k jejichž využití se přiklání v krajních případech, kdy okolnosti vylučují použití obvyklých transportních prostředků nebo pokud by čekání na ně mohlo mít fatální následky pro život a zdraví návštěvníků hor. Typickým příkladem takového prostředku pak může být dle učebnice horské služby sedačka z horolezeckého lana. Jejím použitím lze například zajistit evakuaci osoby z lanové dráhy. Obdobou předešlého improvizovaného prostředku je evakuační sedačka, která má shodný účel, ale k jejímu nasazení může dojít výrazně rychleji a samotná práce s ní je pohodlnější.

Ve vybavení horské služby pak nalezneme typické a univerzální transportní prostředky pro horské záchranářství. Velmi známým je transportní vak, který je užíván v kombinaci s vakuovou matrací a slouží pro záchranu zraněných osob v obtížném terénu. Důležitým aspektem je v tomto případě rovněž možnost využití vaku v kombinaci s vrtulníkem. Mezi další prostředky, které horská služba využívá, dále řadíme vícero typů horských nosítek vyrobených s důrazem na praktičnost, jednoduchost a zejména bezpečnost použití. Záchranáři horské služby pro možnost výkonu služby prokazují perfektní lyžařskou dovednost. Tuto dovednost využívají při záchranně osob za využití různých typů saní a člunů.

V případě, že to okolnosti přímo nevyklučují, využívá horská služba k transportním úkonům motorizované transportní prostředky. Jedná se zejména o terénní

a záchranná vozidla, sněžné skútry a čtyřkolky. Dále to mohou být osobní vozidla horské služby, malotraktory nebo sněžné pásové vozidlo. Mezi typické zástupce terénních vozidel horské služby řadíme vozidla značky Land Rover a v současné době jsou nejnovějším zástupcem vozového parku horské služby na zakázku speciálně upravená vozidla značky Toyota.

Sněžné skútry disponují zejména velkým úložným prostorem umožňujícím dopravení potřebných materiálů na místo určení a také tažným zařízením, které je využíváno pro připojení přívěsů nebo člunů. Díky tomu lze rychle a pohodlněji transportovat pacienta na místo dosažitelné posádkou ZZS či leteckou záchrannou službou. Dalším případem využití těchto skútrů v praxi je výjezd k akci, kdy se pátrá po ztracené osobě a je zapotřebí na určité místo dopravit více záchranářů. Aby se záchranáři mohli po oblasti pohybovat co nejrychleji, jsou ve většině případů vybaveni skialpinistickými lyžemi. Pojem skialpinistické lyže popisuje záchranář horské služby Marek Fryš jako speciální typ lyží, které kombinují vlastnosti lyží sjezdových a běžeckých. Na těchto lyžích je možné horské svahy nejen sjíždět, ale i je v případě potřeby vystoupat a díky tomu se tak ve volném terénu pohybovat co nejrychleji a nejefektivněji. Ke změně nastavení lyží stačí velmi jednoduchý úkon, jenž upraví vázání lyží tak, aby bylo možné buď sjíždět anebo stoupat. Před stoupáním se na skluznou část lyže umístí stoupací pás, jenž zabraňuje zpětnému prokluzu lyže. K 31. 12. 2021 pak horská služba disponovala 64 skútry.

Využití čtyřkolek je v rámci horské služby širší, než je tomu u sněžných skútrů. Je to dáno skutečností, že v našich horách panují podmínky vylučující použití skútrů z důvodu nedostatku sněhu po větší část kalendářního roku. Čtyřkolky jsou primárně nasazovány do podmínek, kdy se nepředpokládá kontakt s velkou vrstvou sněhu a riziko uvíznutí není tak vysoké. Nicméně na základě informací získaných z praxe lze díky tzv. „pásovým kitům“ čtyřkolky nasadit i do podmínek, které nejsou vhodné pro prostředky na běžných kolech. Typickým vybavením čtyřkolek je náhon na všechna kola pro lepší průchodnost terénem, přídatný přední naviják a rovněž tažné zařízení s využitím shodným jako u sněžných skútrů. K 31.12.2021 měla horská služba k dispozici 76 čtyřkolek.

Mimo to horská služba v Krkonoších dále disponuje jedním speciální sněžným pásovým vozidlem, jež umožňuje komfortnější přepravu záchranářů nebo zraněných i skrze velmi náročným zasněženým terénem.

Obrázek č. 5 Čtyřkola vybavena pásovým „kitem“ pro jízdu ve sněhu ³⁴

10.2. Radiospojení

Pro koordinaci při operacích a akcích používá horská služba komunikační systém DMR – Digital Mobile Radio. Navázání radiospojení mezi dvěma místy v terénu, s pracovníkem řídícím danou akci, s leteckou záchrannou službou nebo další složkou IZS je zcela klíčové pro úspěšné provedení celé akce. Horská služba používá retranslační radiostanice, základnové radiostanice a přenosné radiostanice. Retranslační stanice dle významu slova retranslace slouží

³⁴ *Horská služba ČR | Náročná adventní neděle v Beskydech | Tiskové zprávy | Horská služba ČR. Úvodní stránka* [online]. Copyright © Horská služba ČR, o.p.s. [cit. 27.02.2023]. Dostupné z: <https://www.horskaslužba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/tiskove-zpravy/3367-narocna-adventni-nedele-v-beskydech>

k dálkovému přenosu signálu. Základnovou radiostanicí pak rozumíme stanici užívanou na služebnách a v dopravních prostředcích. „Největší nároky pro práci v horské službě jsou kladeny na radiostanice přenosné. Musí být výkonné, aby bylo spojení zabezpečeno s ohledem na členitost terénu a klimatické podmínky. Dále musí mít jednoduchou obsluhu, aby ovládání bylo snadné i se zimní výstrojí, odolné vůči mechanickému namáhání, a to vše při minimálních rozměrech a hmotnosti.“³⁵ „V roce 2015 byla provedena generální rekonstrukce radiové sítě horské služby v celé České republice. Radiová síť je dnes plně digitální, se záznamem všech hovorů a se zobrazením poloh jednotlivých vysílaček při pohybu v terénu.“³⁶

³⁵ *Učebnice Horské služby. Radiostanice a horská služba.* [online]. [cit. 26.01.2023]. Dostupné z: <https://ucebnice.horskasluzba.cz/cz/odborna-cast/radiospojeni/radiostanice-a-horska-sluzba>

³⁶ Viz s. 123 KOLÁŘ, František. *Červení andělé: historie Horské služby v českých zemích.* Jilemnice: Horská služba ČR, o.p.s., Špindlerův Mlýn v nakladatelství Gentiana, 2016. ISBN 978-80-86527-42-0.

11. Členové a zaměstnanci horské služby

Dle stanov Horské služby České republiky, z.s. se jejím členem může stát každá fyzická osoba starší 18 let s aktivním zájmem o podíl na činnosti a splní podmínky pro přijetí.

Rozeznávají se tyto druhy členství:

a. čekatel	c. čestný člen
b. dobrovolný člen	d. lékař horské služby

Horská služba ČR, o.p.s. zaměstnává profesionální členy, financuje činnost služby, zajišťuje veškerý výcvik v rámci celé horské služby a je také za její činnost zodpovědná. V Horské službě České republiky, z.s. nalezneme všechny dobrovolné členy, ale rovněž jsou zde zapsáni i členové profesionální.

Pro možnost přijetí za člena čekatele je nutné v první řadě prokázat fyzickou zdatnost na úrovni výkonnostního sportu, morální a charakterové vlastnosti, které jsou zárukou řádného plnění povinností, ukončené středoškolské vzdělání a lékařské potvrzení o způsobilosti k výkonu dané práce (Náborová prezentace HS). Dále se prokazuje znalost terénu v rámci okrsku, pro který se potenciální člen rozhodne. Podmínkou přímo svázanou s výběrem okrsku je pak nutnost trvalé působnosti a nelimitující dosažitelnosti pro záchrannou činnost na území daného okrsku. Dosažitelnost individuálně posuzuje Rada oblasti. V praxi se tato podmínka charakterizuje jako nutnost mít trvalé bydliště a zaměstnání na daném území nebo v místě, které je pro potřeby okrsku dosažitelné zhruba do 10 minut. Z dalších dovedností se prokazuje velmi dobrá úroveň lyžování, kdy každý z adeptů bude z této dovednosti přezkoušen. Další dovedností, kterou musí dle podmínek pro přijetí zájemce ovládat alespoň na základní úrovni je horolezectví.

V neposlední řadě je pro přijetí za člena čekatele nutno splnit i druhou věkovou podmínku, která upravuje horní hranici pro možnost přijetí. Tato horní hranice je stanovena na 37 let. Je tomu tak z důvodu, že celý cyklus čekatelství může trvat až 3 roky a čekatelem se může stát pouze osoba, které v den schválení členství Radou oblasti nebude více jak 40 let.

Poslední podmínkou pro přijetí za člena čekatele je vyplnění písemné žádosti o přijetí a její doložení doporučením 2 ručitelů, aktivně vykonávající činnost

v rámci horské služby minimálně 4 roky. Po splnění výše uvedených podmínek je možné přistoupit k přijetí za čekatele. Po tomto přijetí se v rámci čekatelství předpokládá účast na všech akcích, které horská služba pořádá. Zpravidla se jedná o opakovací školení, semináře a další.

Zmínění ručitelé jsou dále povinni podílet se během již probíhajícího čekatelství na přípravě uchazeče ke zdárnému absolvování základní školy horské služby. Zdárné absolvování základní školy horské služby je pak jednou z hlavních podmínek pro přijetí již schváleného čekatele jako člena dobrovolného.

Aby se ze člena čekatele stal člen dobrovolný je mimo splnění podmínky týkající se základní školy nutno při ukončení její zimní části do rukou Předsedy rady Horské služby České republiky, z.s. složit slib v následujícím znění: „Slibuji, že budu plnit veškeré úkoly, které vyplývají z členství v horské službě tak, jak mi káže čest a svědomí a povinnost člena horské služby poskytnout v případě nouze pomoci každému, vědom si toho, že nejvyššími hodnotami společnosti je život a zdraví člověka“.³⁷

Dobrovolný člen může následně zažádat o přijetí do pracovního poměru v rámci Horské služby ČR, o.p.s. jako sezónní pracovník na dobu určitou nebo jako terénní pracovník na dobu neurčitou. Dobrovolný člen dále získává možnost volit a být volen do orgánů spolku.

Čestným členem Horské služby České republiky, z.s. se může dle stanov stát dobrovolný člen, který ukončil svou aktivní činnost ve spolku, kde aktivně dlouhodobě působil nebo v souvislosti s výkonem služby utrpěl trvalou újmu na zdraví, znemožňující plnit povinnosti člena.

Lékař Horské služby České republiky, z.s. je stanovami vymezený člen, který projeví aktivní zájem o podílení se na činnosti Horské služby na úseku teoretické a praktické výuky zdravotní péče a aktivní nasazení do služeb. Další podmínkou je ukončené medicínské vzdělání a úspěšné absolvování přezkoušení z lyžování.

³⁷ *Horská služba ČR | Stanovy Horské služby České republiky, z. s.* [online]. Copyright © [cit. 26.01.2023]. Dostupné z: <https://www.horskasluzba.cz/data/web/download/stanovy-horske-sluzby-eske-republiky-z.s.-2017.pdf>

11.1. Práva a povinnosti člena Horské služby České republiky, z.s.

Pro zajištění řádného fungování spolku a naplňování jeho podstaty je v jeho stanovách věnován dostatek pozornosti také povinnostem, které jsou závazné pro všechny jeho čekatele, členy i lékaře. Mezi jednu z hlavních se řadí například dbát o dobré jméno spolku, jelikož důvěra v něj ze strany veřejnosti a přívětivé veřejné mínění je pro jeho činnost zásadní. Vzhledem k tomu, že na bedrech členů leží často nemalá tíha okamžiků, kdy i sebemenší zaváhání může mít za následek ztrátu života nebo vážnou újmu na zdraví návštěvníků hor při provádění záchranných operací, je vyžadováno, aby každý člen plnil své úkoly svědomitě, aktivně se účastnil všech těchto operací a byl na ně vždy řádně připraven jednak po fyzické či zdravotní stránce a rovněž i po stránce teoretické a praktické průpravy.

11.2. Zánik členství

Současné znění stanov Horské služby České republiky, z.s. upravuje i problematiku zániku všech typů členství. Pro každou z forem členství platí, že může zaniknout písemným vzdáním se členství, které se doručuje vedoucímu okrsku, zánikem Horské služby České republiky, z.s. nebo smrtí člena.

V případě člena čekatele může dle stanov jeho členství zaniknout dále:

- ztrátou některých podmínek pro čekatelství
- nesložením předepsaných zkoušek nejdéle ve lhůtě 4 let ode dne přijetí za čekatele
- vyloučením z důvodu hrubého nebo opakovaného méně závažného porušení povinností člena.

Dobrovolné členství může kromě společných podmínek pro zánik a hrubým nebo opakovaným méně závažným porušením povinností člena zaniknout rozhodnutím příslušné Rady oblasti v případě trvalé zdravotní nezpůsobilosti k výkonu práce, v případě nesplňování podmínky dosažitelnosti pro záchrannou činnost v rámci

okrsku, nebo pokud člen opakovaně neprokáže dostatečnou teoretickou, praktickou nebo fyzickou připravenost. Členství dále zaniká dovršením důchodového věku. Pro čestné členství platí navíc možnost jeho zániku odejmutím na základě rozhodnutí Rady oblasti.

Lékař Horské služby České republiky, z.s. může být o tento typ členství připraven mimo již zmíněné společné důvody rovněž dovršením důchodového věku a shodně s čekatelem a dobrovolným členem pak také na základě porušení kázeňských pravidel.

Žádný z aktivních členů Horské služby České republiky, z.s. (čekatel, dobrovolník a lékař) nesmí dle stanov spolku vykonávat svou službu pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek, nesmí neoprávněně používat výstroj, výzbroj a techniku spolku, nesmí vystupovat vulgárně či arogantně vůči veřejnosti, nesmí bez omluvy či vážného důvodu nenastoupit do služby, nesmí vyhrožovat nebo fyzicky či verbálně napadat ostatní členy. V případě porušení jednoho z uvedených pravidel může příslušná Rada oblasti rozhodnout o vyloučení člena. Dalšího prohřešku, který může mít za následek vyloučení, se může člen dopustit, pokud by nedodržel pokyny metodika, instruktora nebo cvičitele při metodické akci a ohrozil tak bezpečnost osob a majetku. Mezi méně závažná porušení povinností člena, která mohou mít při opakovaném výskytu rovněž za následek vyloučení, se řadí nedodržení pokynů metodika, instruktora nebo cvičitele při metodické akci, pozdní nástup do služby bez omluvy nebo vážného důvodu nebo vulgární či arogantní chování vůči ostatním členům spolku.

12. Odborné komise

V systému horské služby jsou dále zařazeny odborné komise, které se podílejí na řízení a rozhodování o zásadních otázkách fungování celé organizace. Jedná se o metodickou, leteckou, lékařskou, lavinovou, materiálovou a technickou komisi.

Do oblasti působnosti metodické komise spadá problematika školení v rámci organizace, ale i jeho poskytnutí jiným subjektům.

Za koordinaci a definování nových postupů v rámci leteckého záchranářství a způsobů využití vrtulníků v akci zodpovídá letecká komise.

Svou komisi mají i lékaři působící v horské službě. Skrze tuto komisi jsou školeni všichni lékaři působící v horské službě.

Další komise, jejíž činnost je naprosto klíčová zejména v zimních obdobích a do portfolia její činnosti je zařazen dohled nad lavinovou situací nese příznačné označení lavinová komise.

Horská služba se při své činnosti neobejde bez využití celé řady materiálů a techniky. Výběr těch neoptimálnějších materiálů je proto svěřen komisi materiálové a pro výběr techniky působí v rámci organizace komise technická.

13. Kynologové horské služby

Nezanedbatelná část zásahů horské služby spočívá v pátrání po osobách či jejich vyhledávání v případě zavalení lavinou. I proto česká horská služba, stejně jako řada dalších organizací, disponuje vlastní záchrannou kynologickou brigádou. Pro samotné definování pojmu záchranné kynologie poslouží pokyn generálního ředitele HZS České republiky ze dne 15. 12. 2012, který v čl. 1 vymezuje tento pojem následovně: „Záchranná kynologie je kynologický obor, jehož posláním je výcvik a nasazení psovoda se psem vedoucí k nalezení pohřešovaných osob v sutinách, ve volném terénu, lavinách, pod vodní hladinou apod. za využití čichových schopností psa.“³⁸ Je všeobecně známo, že psovod a pes jsou neoddělitelnou součástí a nasazení psa bez jeho psovoda nemá zcela žádný význam.

První krok k využití psů pro práci horské služby datuje Kolář ve své publikaci z roku 2016 do roku 1966. Jednalo se o zakoupení dvou německých ovčáků, jednoho pro Tatry a jednoho pro Krkonoše. Výcvik psů je nutné provádět již od jejich útlého věku, jelikož podmínky zásahu mohou být často nekompromisní a pro zvíře často i stresující. Je proto žádoucí, aby si pes na svou práci navykl a byl připraven využít své dispozice pro záchranu lidských životů. Důležitá stránka přípravy psa na zásah je i celková péče o něj. Pes nesmí být unavený a musí být schopen využít svůj potenciál i v kratším časovém úseku. „Třeba v případě, že teplota je minus dvanáct stupňů, pes vydrží zhruba dvacet minut. Jak pořád čenichem „šmejdí“ v rozvířeném sněhu, nozdry mu zduří a musí roztát.“³⁹

Pro rok 2021 měla horská služba k dispozici celkem 11 psovodů. V čele kynologické brigády je záchranný Pavel Smejkal. V posledních letech přibývá počet případů, kdy jsou psovodi se psy využiti i pro pátrání po osobách ve volném terénu a jejich využití tak není omezeno pouze na lavinovou problematiku. Horská

³⁸ Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 15.11.2012, kterým se stanoví podmínky pro zřízení služební kynologie u Hasičského záchranného sboru České republiky v posledním znění

³⁹ Viz s. 115 KOLÁŘ, František. *Červení andělé: historie Horské služby v českých zemích*. Jilemnice: Horská služba ČR, o.p.s., Špindlerův Mlýn v nakladatelství Gentiana, 2016. ISBN 978-80-86527-42-0.

Obrázek č. 6 Ilustrační foto psovoda a psa horské služby⁴¹

⁴¹ *Horská služba ČR | Mezinárodní lavinový a kynologický kurz v Krkonoších | Aktuality | Horská služba ČR. Úvodní stránka [online]. Copyright © Horská služba ČR, o.p.s. [cit. 27.02.2023]. Dostupné z: <https://www.horskaslužba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/aktuality/3384-mezinarodni-lavinovy-a-kynologicky-kurz-v-krkonosich>*

14. Statistiky zásahů

Horská služba vyjíždí k celé řadě zásahů v průběhu roku k zásahům ve všech horských oblastech České republiky. Poslední roky provázela naši společnost celosvětová pandemie onemocnění Covid-19, která dopadla i na horskou službu v celé řadě oblastí. Výjimkou není ani statistika zásahů za roky 2021 a 2020. Pro nejlepší a nejvíce vypovídající ilustraci vytížení horské služby poslouží statistika o sezóně 2019, kdy pandemie neměla zcela žádný vliv na návštěvnost hor a pohyb v nich.

Za sezónu 2019 (1.12. 2018 – 30. 11. 2019) horská služba provedla dle výroční zprávy celkem 10 084 zásahů. Tyto zásahy výroční zpráva rozděluje dle oblastí, ve kterých byly provedeny následovně:

Beskydy – 923 zásahů	Krušné hory – 1 161 zásahů
Orlické hory – 990 zásahů	Jeseníky – 1 469 zásahů
Šumava – 1 096 zásahů	Krkonoše – 3 302 zásahů
Jizerské hory – 1 143 zásahů	

Předpoklad, že rozlohou největší oblast Šumava bude ve statistice figurovat jako oblast s nejvíce zásahy, se nenaplnil. V horské oblasti Krkonoše bylo za období od 1. 12. 2018 – 30. 11. 2019 provedeno více než trojnásobek zásahů, než tomu bylo na Šumavě. Mezi aktivity při jejichž provozování došlo k situaci vyžadující výjezd horské služby, patřily:

- 1) Sjezdové lyžování a snowboarding – 4 266 a 1 364 zásahů
- 2) Pěší turistika – 1 220 zásahů
- 3) Cyklistika – 798 zásahů
- 4) Běžecké lyžování – 437 zásahů

V 85 % (8 563 výjezdech) pak bylo dle výroční zprávy v rámci zásahu vyžadováno ošetření. Horská služba dále vyjížděla k více než 200 technickým zásahům, 153 hledačkám a během 70 zásahů byla dokonce nutná resuscitace.

Zajímavé je také srovnání s následujícími sezónami, které již více či méně poznamenala světová pandemie, tj. sezóny 2020 a 2021. V sezóně 2020 (1. 12. 2019 – 30. 11. 2020) provedla horská služba dle výroční zprávy za rok 2020 8 344 zásahů. Oblastí s největším počtem zásahů byly opět Krkonoše s 2 700 zásahy. V souvislosti se sjezdovým lyžováním a snowboardem bylo provedeno 3 026 a 1 001 zásahů. Výroční zpráva však konstatuje, že i přes pokles zásahů byla tato sezóna díky pandemii a návštěvníkům hor ve volném terénu výrazně náročnější, než tomu bylo v minulosti.

V sezóně 2021 (1. 12. 2020 – 30. 11. 2021) do které již pandemie zasáhla opravdu výrazně, měla horská služba celkem 4 113 zásahů. Po téměř celou zimní sezónu, kdy jsou běžně v provozu lyžařská střediska, si však okolnosti pandemie vynutily jejich uzavření. Za tuto sezónu bylo nejvíce zásahů provedeno v oblasti Jeseníky (1051 zásahů). V Krkonoších jich bylo ve srovnání s minulými sezónami pouze 822. Zajímavé porovnání pak nabízejí jednotlivé činnosti, při kterých musela být přivolána na místo horská služba. V oblasti sjezdového lyžování a snowboardingu došlo z důvodu uzavření lyžařských středisek k pouze 88 a 70 zásahům. V případě srovnání výjezdů spojených se sjezdovým lyžováním během sezón 2021 a 2019 je zde pokles o téměř 98 %. Nicméně sezóna 2021 byla specifická zvýšeným pohybem osob ve volném terénu, na který upozorňuje i výroční zpráva. „Naopak s ohledem na přítomnost návštěvníků hor mimo lyžařské areály, vzrostl počet zásahů ve volném terénu, kdy jsou tyto zásahy mnohem náročnější, a to jak na výkon, tak i na počty záchranářů nebo použitou techniku při zásahu.“⁴² Náčelník René Mašín pak zimní sezónu v dubnu 2021 popisoval takto: „Zásadně vzrostl počet běžkařů, skialpinistů i pěších turistů v terénu. Přestože hory byly do značené míry zavřené, počet zimních pátracích akcí meziročně stoupl o 23 %. Náročnost těchto zásahů je veliká, a to jak z hlediska počtu lidí, nasazené techniky a času.“ O tomto vypovídá i další komparace v počtu zásahu u konkrétní činnosti, při které musela být přivolána na místo horská služba. V sezóně 2021 došlo k 1 037 zásahům spojených s pěší turistikou. V sezónách 2020 a 2019 to bylo 1 196 (2020) a 1 220 (2019). V sezóně 2021 došlo k dramatickému poklesu

⁴² *Horská služba ČR | Výroční zpráva Horské služby ČR, o.p.s. 2021* [online]. Copyright ©5 [cit. 26.01.2023]. Dostupné z: <https://www.horskaslužba.cz/data/web/vyrocní-zprava-2021.pdf>

výjezdů v lyžařských areálech. O podobně dramatickém však nelze hovořit v oblasti pěší turistiky. Oblastí, kde k poklesu nedošlo, ale ba naopak zásahů bylo s touto aktivitou spojeno nejvíce, je cyklistika. Sezóna 2021 si vyžádala 1 117 takových zásahů, sezóna 2020 923 zásahů a sezóna 2019 jich měla 798. Celkovou představu a přehlednou komparaci počtu výjezdů v rámci určitých činností podává následující tabulka. V tabulce jsou zachycena data pro sezóny 2021, 2020 a 2019.

Tabulka č.1 Zásahy Horské služby ČR, o.p.s. (vlastní zpracování, zdroj dat: Výroční zpráva Horské služby ČR, o.p.s. 2021, 2020 a 2019)

Činnost při nehodě	Sezóna 2021	Sezóna 2020	Sezóna 2019
Pěší turistika	1 037	1 196	1 220
Lyžování sjezdové	88	3 026	4 266
Snowboarding	70	1 001	1 364
Lyžování běžecké	205	251	437
Skialpinismus	85	18	38
Horolezectví	12	15	12
Přepravní zařízení	8	43	55
Cyklistika	1 117	923	798
Elektrokola	20	19	7
Koloběžka	215	212	190
Paragliding	15	25	32
Autonehoda	82	99	74
Saně, boby	92	78	105
Jiné	1 067	1 338	1 486
Celkem	4 113 zásahů	8 344 zásahů	10 084 zásahů

Horská služba v rámci své preventivní činnosti ve výroční zprávě dále zmiňuje následující: „Na základě úrazové statistiky provádí horská služba rozbor příčin úrazů s cílem snížit tyto počty. Společně s majiteli nebo provozovateli jednotlivých areálů provádějí přímo na vytipovaných rizikových místech posouzení potřeby umístění např. informačních a výstražných tabulí nebo umístění ochranných sítí. Provádí preventivní činnost u školních zájezdů, školí a cvičí studenty škol se záchranným zaměřením.“⁴³

⁴³ *Horská služba ČR | Výroční zpráva Horské služby ČR, o.p.s. 2021 | Horská služba ČR* [online]. Copyright ©5 [cit. 26.01.2023]. Dostupné z: <https://www.horskaslužba.cz/data/web/vyrocnizprava-2021.pdf>

15. Financování Horské služby ČR, o.p.s.

Pro zajištění kontinuálního výkonu služeb poskytovaných horskou službou v plném rozsahu je nezbytné zajištění jejího financování. Ústřední roli ve financování zastává MMR, jakožto zakladatel Horské služby ČR, o.p.s. MMR poskytuje společnosti finanční prostředky ve dvou základních formách – provozní neinvestiční a investiční dotace. „Dotace je nevratné finanční plnění, které je poskytnuto ze státního rozpočtu či veřejných financí na stanovený účel, jenž je dán podmínkami pro poskytnutí dotace.“⁴⁴ Tyto dotace tedy musí být vyčerpány v celé své výši a případně nevyužité prostředky není možné převést k využití na jiný účel. Rovněž není možné například nevyužité prostředky z provozní dotace využít v následujícím roce. Provozní dotace slouží ke krytí provozních nákladů a „jako investiční dotace jsou označovány dotace na pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku a technického zhodnocení, kde použití dotace snižuje ocenění majetku.“⁴⁵ V případě investičních dotací poskytovaných v rámci dlouhodobějších investičních programů jako například střednědobý investiční Program 117D13 – Rozvoj a obnova materiálně technické základny Horské služby ČR, o.p.s. jehož realizace byla plánována v letech 2018 – 2022, bylo možné převádět nespotřebované investiční dotace do dalších let, a to v souladu s podmínkami tohoto investičního programu.

V souladu s ust. § 8 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, MMR provádí předběžnou, průběžnou a následnou kontrolu. Dále zajišťuje, že jsou finanční prostředky využívány dle zásad 3E. Zásadami 3E se rozumí hospodárné, efektivní a účelné hospodaření. Dodržování těchto zásad je v rámci hospodaření s veřejnými prostředky nezbytné.

Jako nevýhodu financování pomocí provozních neinvestičních dotací lze označit zmíněnou skutečnost, že nevyčerpané prostředky z poskytnuté dotace není

⁴⁴ ALTAXO: Účtování dotací ze státního rozpočtu | ALTAXO. ★ Zakládání a prodej ready made společnosti, virtuální sídla, vedení účetnictví [online]. Copyright © 2019, ALTAXO SE [cit. 05.02.2023]. Dostupné z: <https://www.altaxo.cz/provoz-firmy/ucetnictvi-a-dane/danova-evidence/uctovani-dotaci-ze-statniho-rozpoctu>

⁴⁵ Daně pro lidi – Investiční dotace. Daně pro lidi – daňové a účetní informace [online]. Copyright © S [cit. 05.02.2023]. Dostupné z: <https://www.daneprolidi.cz/aktualita/ivestichni-dotace-ak.htm>

možné převést k využití například v dalším kalendářním roce. Nabízí se tedy myšlenka, zda je financování pomocí dotací vhodným způsobem a zda tento způsob poskytování finančních prostředků nevyvíjí na organizaci tlak vedoucí k využití prostředků vždy v maximální možné míře.

Mezi další prostředky, které může společnost získat, patří dary fyzických a právnických osob, kdy typickým a příkladem je dotace z rozpočtu územně samosprávného celku (nejčastěji kraje) anebo prostředky získané za úhradu poskytovaných služeb. Dotace poskytnuté územně samosprávným celkem mohou být stejné jako dotace od MMR, tedy dvojího typu – investiční a neinvestiční.

Poskytovanými službami v případě společnosti rozumíme dle výroční zprávy zejména tržby z titulu ošetření zahraničních turistů. Dále, vzhledem k posláním horské služby, mezi další příjmy patří asistence při závodech a soutěžích, platby za prováděná školení, příjmy za pronájem nemovitého majetku a další.

Od roku 2020 je horská služba součástí tříletého projektu spolupráce s Bosnou a Hercegovinou. Česká rozvojová agentura v rámci tohoto projektu poskytla dotaci ve výši 7 milionů korun. „Projekt má několik hlavních cílů: zlepšit spolupráci mezi záchranáři v jednotlivých horských oblastech, zvýšit jejich kapacity, posílit jejich kompetence v horách a pomoc s materiálním vybavením a předat zkušenosti ze způsobu fungování Horské služby v Česku.“⁴⁶

⁴⁶ *Horská služba ČR | Horská služba pomáhá s rozvojem systému záchrany na horách v Bosně a Hercegovině | Tiskové zprávy | Horská služba ČR. Úvodní stránka* [online]. Copyright © Horská služba ČR, o.p.s. [cit. 05.02.2023]. Dostupné z: <https://www.horskaslužba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/tiskove-zpravy/3098-horska-sluzba-pomaha-s-rozvojem-systemu-zachrany-na-horach-v-bosne-a-hercegovine>

16. Hospodaření Horské služby ČR, o.p.s. v roce 2021

Vzhledem k časovému harmonogramu procesu schvalování výroční zprávy za rok 2022 správní radou Horské služby ČR, o.p.s., který neumožňuje použití dat z roku 2022, jsou pro potřeby práce použita data a údaje pocházející z roku 2021. Pro meziroční komparaci vybraných položek v rámci zprostředkování představy o vlivu pandemie Covid-19 na společnost jsou pak použity údaje z roku 2020 a 2019.

Pro rok 2021 MMR schválilo poskytnutí neinvestiční provozní dotace ze státního rozpočtu v celkové výši 196.000.000 Kč. Celkově společnost využila z této částky 174.967.000 Kč a zbytek byl vrácen zakladateli. Dalším obdrženým finančním prostředkem byla dotace od České rozvojové agentury ve výši 3.887.000 Kč pro použití v projektu Bosna a Hercegovina, jehož cílem byl rozvoj a posílení kapacity horské služby v této zemi. Třetí kategorií dotací tvořily dotace od vybraných krajů 995.000 Kč.

Celková výše obdržených dotací činila 179.849.000 Kč. Dle výroční zprávy mezi další příjmy společnosti řadíme dary v hodnotě 164.000 Kč, tržby za vlastní výkony a za zboží ve výši 2.788.000 Kč, ostatní výnosy (např. výnosové úroky) 27.600.000 Kč a tržby z prodeje majetku a materiálu ve výši 5.988.000 Kč. Celkové výnosy společnosti za rok 2021 činily 216.389.000 Kč.

Zajímavou skutečností je v případě výnosů zejména meziroční srovnání kategorie výnosů za ošetření zahraničních turistů, která spadá do kategorie vlastních výkonů. V roce 2021 spatřujeme u této položky výrazný pokles výše příjmů oproti té předešlé. Výpadek těchto příjmů byl zcela jistě způsoben výrazným omezením průběhu zimní sezóny, který se vynutila pandemie Covid-19. Zatímco v roce 2020 vygenerovala tato položka příjem ve výši 5.570.000 Kč a v roce 2019 6.714.000 Kč, v roce 2021 tento příjem tvořil pouze 1.470.000 Kč.

Další, ve srovnání s lety 2020 a 2019, neobvyklá částka se vyskytuje u položky tržeb z prodeje majetku a materiálu. V roce 2021 společnost prodala skrze veřejnou aukci několik kusů vybavení, které je v rámci fungování horské služby postupně obnovováno, aby záchranářům byly poskytnuty, pokud možno co

nejlepší technické pomůcky pro náročné zásahy. Příjmy za prodej tohoto vybavení činily v roce 2021 5.988.000 Kč a jednalo se zejména o prodej sněžných skútrů, čtyřkolek nebo osobních vozidel.

Na opačné straně výnosů společnosti stojí náklady spojené s její činností a provozem. Dle výročních zpráv pro roky 2021, 2020 a 2019 patří do největších výdajů společnosti výdaje spojené se mzdami zaměstnanců. Kategorii dále obohacují náklady spojené s úhradou zákonného sociální a zdravotního pojištění. Pro rok 2021 bylo v rámci této kategorie vynaloženo 110.763.000 Kč. Jako druhý největší výdaj lze dle výročních zpráv označit náklady spojené s nákupy a nakupovanými službami, tzn. spotřeba materiálu, energie a ostatních neskladovaných dodávek, opravy a udržování, cestovné, náklady na reprezentaci a další dílčí položky. Celková výše nákladů zde v roce 2021 činila 63.410.000 Kč. Třetí významnou složkou výdajů pak tvoří odpisy dlouhodobého majetku, tvorba a použití rezerv a opravných položek. Kapitulu nákladů uzavírají dílčí částky v podobě poskytnutých příspěvků.

I přes výrazný pokles příjmů, který zapříčinila pandemie Covid-19 se podařilo kalendářní rok uzavřít po finanční stránce s bilancí -2.916.000 Kč. V roce 2020 tato bilance byla -1.302.000 Kč. Hlavní zásluhu na této skutečnosti má již zmíněný prodej vyřazeného vybavení a ostatní výnosy společnosti.

Tabulka č.2 Náklady Horské služby ČR, o.p.s. (vlastní zpracování, zdroj dat: Výroční zpráva Horské služby ČR, o.p.s. 2021, 2020 a 2019)

Druh nákladu	2021	2020	2019
Spotřebované nákupy a nakupované služby	63 410 000 Kč	56 280 000 Kč	63 124 000 Kč
Osobní náklady (mzdy, zákonné pojištění atp.)	110 763 000 Kč	106 716 000 Kč	95 889 000 Kč
Daně a poplatky	168 000 Kč	185 000 Kč	239 000 Kč
Ostatní náklad (smluvní pokuty, kursové ztráty a další)	8 706 000 Kč	6 683 000 Kč	4 270 000 Kč
Odpisy dlouhodobého majetku, tvorba a použití rezerv	36 249 000 Kč	33 492 000 Kč	30 848 000 Kč
Poskytnuté příspěvky	9 000 Kč	45 000 Kč	9 000 Kč
Celkem	219 305 000 Kč	203 401 000 Kč	194 379 000 Kč

Tabulka č.3 Výnosy Horské služby ČR, o.p.s. (vlastní zpracování, zdroj dat: Výroční zpráva Horské služby ČR, o.p.s. 2021, 2020 a 2019)

Druh výnosu	2021	2020	2019
Provozní neinvestiční dotace (MMR, ČRA, kraje)	179 849 000 Kč	171 608 000 Kč	161 993 000 Kč
Přijaté příspěvky, dary	164 000 Kč	46 000 Kč	227 000 Kč
Tržby za vlastní výkony, pronájem majetku a ostatní služby	2 788 000 Kč	7 138 000 Kč	8 294 000 Kč
Ostatní výnosy (výnosové úroky a jiné)	27 600 000 Kč	23 270 000 Kč	18 175 000 Kč
Tržby z prodeje majetku a materiálu	5 988 000 Kč	37 000 Kč	48 000 Kč
Celkem	216 389 000 Kč	202 099 000 Kč	188 737 000 Kč

PRAKTICKÁ ČÁST

17. Komparace organizace a fungování horské služby v ČR a na Slovensku

Česká a Slovenská republika sdílejí významnou část svých novodobých dějin. Společná cesta, která vedla k současné podobě obou zemí, způsobila, že i přes existenci dvou zcela samostatných a suverénních států spatřujeme v mnohých oblastech významné podobnosti. Výjimkou v tomto případě není ani horská služba. S rozdělením Československa došlo i ke vzniku dvou horských služeb. Jakýmsi pozůstatkem či odkazem na existenci jednotné horské služby v Československu je i současné logo horské služby v České republice. V době, kdy existovalo Československo, byl nejvyšším vrcholem Gerlachovský štít ležící na území dnešního Slovenska. Symbolicky si pak tehdejší horská služba vzhledem ke svému působení v horách zvolila nejvyšší vrchol jako dominantní prvek pro své logo. Po rozdělení Československa si horská služba v České republice logo s tímto vrcholem ponechala a používá jej dodnes. Logo je tak dodnes odkazem na existenci Československa.

Způsob organizace a fungování této služby v České republice je popisován v předešlých kapitolách.

Slovenská republika používá pro označení této služby pojem Horská záchranná služba. Stejně jako česká má i slovenská horská služba svůj statut, který vymezuje její činnost. Zcela klíčovou roli ale v případě slovenské horské služby hraje zákon č. 544/2002 Z.z., o Horskej záchrannej službe v znení neskorších predpisov. Existence tohoto právního předpisu je zásadním bodem, který je nutno při komparaci horských služeb obou zemí zmínit.

Ze zákona o Horskej záchrannej službe vychází již zmíněný statut slovenské Horské záchranné služby, který upravuje veškeré podrobnosti jejího fungování jako například členění organizace či způsob jejího řízení. Samotné členění vykazuje ve srovnání s Českou republikou výrazné zjednodušení. Klíčovým aspektem je jednotnost celé organizace. Horská záchranná služba se dle statutu dělí na:

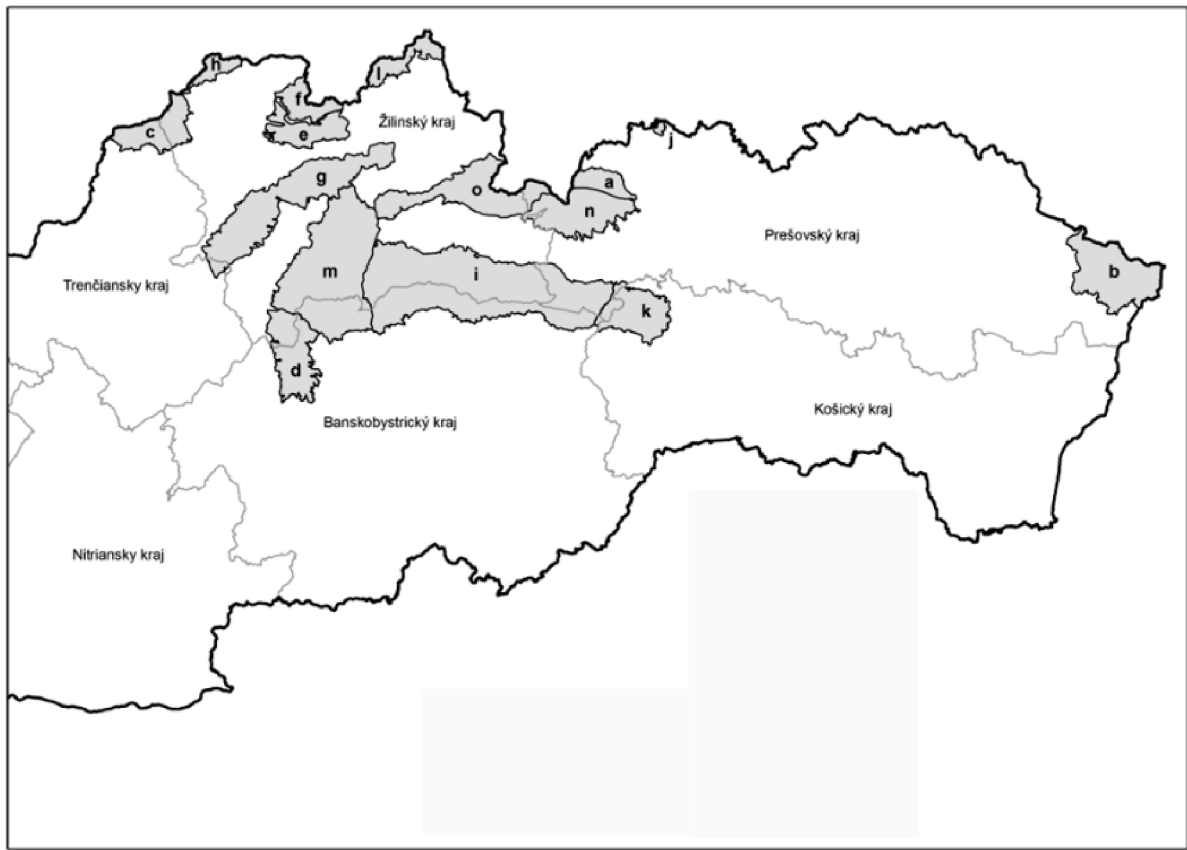
- a) Ředitelství Horské záchranné služby
- b) Střediska Horské záchranné služby

„Ředitelství se dále člení na oddělení“.⁴⁷ Středisky Horské záchranné služby rozumí statut školící středisko, středisko lavinové prevence, operační středisko tísňového volání a oblastní střediska pro horské oblasti. Horské oblasti vymezuje na Slovensku zvláštní právní předpis. Jedná se o vyhlášku č. 469/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú hranice horských oblastí, v ktorých vykonáva činnosť Horská záchranná služba. Slovenská horská služba na základě této vyhlášky působí v celkem 15 horských oblastech. Jedná se o tyto oblasti:

a) Belianské Tatry	i) Nízke Tatry
b) Bukovské vrchy	j) Pieniny
c) Javorníky	k) Slovenský ráj
d) Kremnické vrchy	l) Střední Beskydy
e) Kysucká vrchovina	m) Velká Fatra
f) Kysucké Beskydy	n) Vysoké Tatry
g) Malá Fatra	o) Západní Tatry.
h) Moravsko-slezské Beskydy	

⁴⁷ Horská záchranná služba – Mountain Rescue Service. Legislatíva a štatút – Horská záchranná služba. [online]. Copyright © HZS [cit. 26.01.2023]. Dostupné z: <https://hzs.sk/legislativa-a-statut/>

Obrázek č. 7 Grafické znázornění horských oblastí na mapě Slovenské republiky⁴⁸

Za činnost a řízení celé organizace zodpovídá ředitel, který dále vystupuje jako statutární orgán Horské záchranné služby a jeho jmenování a odvolání svěřuje zákon ministrovi vnitra.

Další důležitou odlišností ve fungování horské služby na Slovensku je to, že Horská záchranná služba je dle zákona č. 129/2002 Z.z., o integrovanom záchrannom systéme je řazena mezi základní složky slovenské obdoby českého IZS. Slovenský zákon o IZS ve své terminologii užívá pro základní složky pojem základné záchranné zložky.

Povinnosti plynoucí ze zařazení mezi základní záchranné složky slovenského IZS jsou upraveny v ust. §8. odst. 2,3 a 4.

⁴⁸ Vyhláška ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 469/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú hranice horských oblastí, v ktorých vykonáva činnosť Horská záchranná služba v posledním znění

„(2) Základné záchranné zložky:

a) poskytujú bezodkladne odbornú, zdravotnú, technickú a ďalšiu potrebnú pomoc v tiesni na základe pokynu koordinačného strediska alebo svojho operačného strediska tiesňového volania,

b) vykonávajú organizačné, technické a ďalšie opatrenia na poskytovanie pomoci v tiesni a na ten účel sa vybavujú technickými a vecnými prostriedkami,

c) zúčastňujú sa na odbornej príprave (§16),

d) spracúvajú údaje o svojej činnosti, silách a prostriedkoch a predkladajú ich okresnému úradu v sídle kraja do konca februára za predchádzajúci kalendárny rok; ak ide o poskytovateľov záchranej zdravotnej služby, aj ministerstvu zdravotníctva.

(3) Základná záchranná zložka vykonáva svoju činnosť spravidla vo svojom zásahovom obvode.

(4) Pôsobením základných záchranných zložiek v integrovanom záchrannom systéme nie je dotknuté ich postavenie a úlohy ustanovené osobitnými právnymi predpismi.⁴⁹

Povinnosti pro základní složky IZS jsou tedy ve své podstatě téměř shodné s podmínkami, které základním složkám ukládá obdobný zákon v ČR. Zařazením Horské záchranné služby mezi základní složky IZS lze odvodit důvod existence operačního střediska tísňového volání, které u horské služby v ČR v takovéto podobě nenajdeme.

Vzhledem k hlubší integraci Horské záchranné služby skrze zařazení mezi základní složky IZS lze v předmětu její činnosti spatřit několik dalších specifik. Horská záchranná služba je například oprávněna poskytovat zdravotní péči v součinnosti se zdravotnickou záchrannou službou dle zákona č. 578/2004 Z. z., o poskytovatelích zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch,

⁴⁹ Ust. § 8. odst. 2,3 a 4. zákona č. 129/2002 Z.z., o integrovanom záchrannom systéme v posledním znění

stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

17.1. Zákon o Horskej záchranej službe

Předmětem tohoto zákona je dle ust. §1 stanovení zřízení, postavení a úkolů horské služby, práva a povinnosti právnických a fyzických osob s ohledem na bezpečnost osob v horských oblastech, práva a povinnosti provozovatelů lyžařských tratí a provozovatelů zařízení určených pro osobní lanovou dopravu a sankce za porušení povinností stanovených tímto zákonem.⁵⁰

Zákon Horskou záchrannou službu vymezuje jako státní příspěvkovou organizaci, jež zřizuje Ministerstvo vnitra Slovenské republiky. Její financování je zajišťováno prostřednictvím jeho rozpočtové kapitoly a řídí se všeobecně závaznými právními předpisy jako je například zákon č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlech veřejnej správy v znení neskorších predpisov. Ministerstvo vnitra rovněž schvaluje zmíněný statut.

Zákon dále zřizuje dvě zvláštní asociace – Národní asociaci horských vůdců Slovenské republiky a Slovenskou asociaci horských průvodců. Obě asociace jsou důležitými prvky zajištění bezpečnosti návštěvníků slovenských hor, kteří se rozhodnou prozkoumávat jejich zákoutí jiným než obvyklým způsobem.

Horskou vůdcovskou činností zákon rozumí vedení a doprovázení osob v horském a vysokohorském prostředí mimo turistické trasy na pěších i horolezeckých túrách po skalách, ledu a sněhu. Dále pak k vedení výcviku v disciplínách alpinismu.

Horskou průvodcovskou činností tentýž právní předpis vymezuje jako doprovázení osob v horském a vysokohorském prostředí bez použití horolezeckého vybavení. Osoby jsou provázeny po značených turistických trasách a trasách vzdálených od turistických stezek bez sněhové pokrývky do prvního stupně lezecké obtížnosti podle mezinárodní stupnice unie horolezeckých svazů. V případě sněhové pokrývky mohou být osoby provázeny s využitím sněžnic nebo běžek.

⁵⁰ Ust. § 1 zákona č. 544/2002 Z. z., o Horskej záchranej službe v posledním znění

Svou existencí tyto dvě asociace plní v horských oblastech zejména preventivní funkci, jelikož jejich členové jsou odborně způsobilí k provozování výše uvedených aktivit a mohou tak zásadně snížit riziko vzniku situací, které bezprostředně ohrožují životy a zdraví návštěvníků hor.

Členové Horské záchranné služby nabývají ze zákona také celou řadou výsad, které pro členy české horské služby nejsou v žádném právním předpise zakotveny.

Slovenský zákon horské službě svěřuje pravomoc vykonávat trhací práce v prostředí jeskyň, a to v souvislosti s prováděním záchranné či preventivní činnosti. Dále jí také umožňuje ukládat blokové pokuty za porušení povinností ukládaných tímto zákonem v maximální výši 331 eur.

Zákon o Horské záchranné službě neupravuje pouze problematiku Horské záchranné služby jako takové, ale jeho oblast působnosti je mnohem širší. Například ust. § 8a výslovně ukládá povinnosti osobám na lyžařské trati, jež vycházejí z pravidel Mezinárodní lyžařské federace (FIS). Zajímavým srovnáním je nastavení těchto pravidel v České republice. V České republice se dle provozních řádů skiareálů návštěvníci zavazují dodržovat deset pravidel chování na sjezdových tratích vydaných FIS. „Nedodržování následujících pravidel chování na sjezdových tratích, jakož i nedodržování provozního řádu či nerespektování pokynů oprávněných osob, je považováno za nedodržení provozního řádu.“⁵¹ Jedinou sankcí za porušení těchto pravidel pak může být vykázání z prostor skiareálu. Horská služba na Slovensku je, jak již bylo zmíněno, oprávněna i v této oblasti ukládat za porušení podmínek stanovených ust. § 8a onoho zákona blokové pokuty. Ust. § 11 upravuje práva a povinnosti osob v horských oblastech obecně. I za porušení těchto povinností je služba oprávněna udělit blokovou pokutu.

⁵¹ Lipno.info - zážitky a ubytování pro rodiny s dětmi: Provozní řády | Lipno.info - zážitky a ubytování pro rodiny s dětmi. [online]. Copyright © 2023 LIPENSKO s.r.o. [cit. 08.02.2023]. Dostupné z: <https://www.lipno.info/provozni-rady.html>

18. Nedostatky ve fungování Horské služby ČR, o.p.s.

Tato kapitola je svým obsahem zaměřena na identifikování možných nedostatků ve fungování Horské služby ČR, o.p.s. pouze po stránce právního a legislativního zakotvení v právním systému České republiky.

Horská služba ČR, o.p.s. je svou právní formou vedena jako obecně prospěšná společnost, jejíž působení upravuje zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů. Dle ust. § 2 odst. 1 písm. b) a c) citovaného zákona, obecně prospěšnou společnost vymezují jako právnickou osobu, která:

- „poskytuje veřejnosti obecně prospěšné služby za předem stanovených a pro všechny uživatele stejných podmínek a
- její výsledek hospodaření (zisk) nesmí být použit ve prospěch zakladatelů, členů jejích orgánů nebo zaměstnanců a musí být použit na poskytování obecně prospěšných služeb, pro které byla obecně prospěšná společnost založena.“⁵²

V dalších ustanoveních zákona rovněž nalezneme proces založení, vzniku, zrušení, likvidace a zániku obecně prospěšné společnosti. Ze stejného právního předpisu vychází i popis jejího statutárního orgánu – ředitele (v případě horské služby, jak již bylo zmíněno, ředitel používá tradiční označení náčelník). V hlavě IV je pozornost věnována dalším orgánům obecně prospěšné společnosti – správní a dozorčí radě. O principu fungování a složení správní a dozorčí rady pojednává samostatná kapitola Horská služba ČR, o.p.s.

Zákon o obecně prospěšných společnostech hraje ústřední roli v definování vztahu mezi Horskou službou ČR, o.p.s. a jejím zakladatelem MMR.

Zásadním shledaným nedostatkem v oblasti právního postavení společnosti je skutečnost, že zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník s účinností od 1. 1. 2014 v ust. § 3080 zrušuje zákon o obecně prospěšných společnostech. V ust. § 3050 stanovuje následující: „Práva a povinnosti obecně prospěšných společností se

⁵² Ust. § 2 odst. 1 písm. b) a c) zákona č. 248/1995 Sb. - *o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů ve znění k 1. 1. 2014*

i nadále řídí dosavadními právními předpisy. Obecně prospěšná společnost má právo změnit svoji právní formu na ústav, nadaci nebo nadační fond podle tohoto zákona; ustanovení tohoto zákona o přeměně právní formy právnických osob se použijí obdobně.⁵³ Existující obecně prospěšné společnosti se tak tedy i přes zrušení příslušného právního předpisu stále řídí pravidly, jež tento zákon nastavil. Problematika obecně prospěšných společností a jejich přeměny na jinou právní formu nemá v zákoně stanovenou žádnou lhůtu ani sankci. S nemožností novelizace již zrušeného zákona se tak v otázce obecně prospěšných společností vyskytuje důvodné riziko, že s přibývajícím časem a měnicími se podmínkami poskytování obecně prospěšných služeb nebude tato současná právní forma dostatečně reflektovat potřeby dotčených společností.

Dalším potenciálním rizikem je situace, kdy Horská služba ČR, o.p.s. může přestat vyhovovat podmínkám oprávněného žadatele o dotaci. K této situaci může například dojít v případě, že se Horská služba ČR, o.p.s. dopustí právního deliktu, čímž by následně znemožnila naplnit podmínku bezúhonnosti žadatele o dotaci.

⁵³ Ust. § 3050 zákona č. 89/2012 Sb., *občanský zákoník* v posledním znění

19. Vhodné právní formy pro nástupce dosavadní Horské služby ČR, o.p.s.

19.1. Státní příspěvková organizace

Jako nejvhodnější uvažované varianty lze označit dvě právní formy. První z nich je státní příspěvková organizace, kterou může v rámci své působnosti zřídit organizační složka státu.

Domněnkou v obou případech zůstává, zda by zřízení nové podoby horské služby připadlo Ministerstvu pro místní rozvoj či nikoli. Po vzoru ze Slovenska se totiž nabízí možnost zřízení Ministerstvem vnitra. Případné zařazení horské služby pod Ministerstvo vnitra, které je dle zákona České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky ústředním orgánem státní správy pro oblast bezpečnosti, ochrany obyvatelstva, krizového řízení, IZS a další vnitřní věci se tak jeví jako logická varianta. Horská služba by v rámci Ministerstva vnitra stála „po boku“ PČR a HZS, což by mohlo přispět k případnému prohloubení spolupráce těchto sborů s horskou službou. Dá se však předpokládat, že vzhledem k dosavadnímu provázání, dlouholeté vzájemné spolupráci a zejména současnému ukotvení horské služby v zákoně č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu, by tento úkon zůstal v gesci Ministerstva pro místní rozvoj (MMR). V praxi by tím došlo k zachování a posílení zakladatelské role ze strany MMR vůči horské službě, což se jeví jako přijatelná varianta. MMR by přímo participovalo na řízení organizace.

Státní příspěvková organizace, respektive účel jejího zřizování odpovídá činností, jež realizuje horská služba. Obecně se jedná o společensky žádoucí činnosti s neziskovým a obecně prospěšným charakterem. V případě transformace na tuto právní formu by došlo k zásadním změnám zejména v oblasti financování, které by již neprobíhalo formou dotací zakladatele, ale skrze příspěvky. Výhodou financování pomocí příspěvků je zejména skutečnost, že oproti dotacím je poskytnutý příspěvek standardně nepodmíněn účelem použití.

Státní příspěvková organizace disponuje právní subjektivitou – jedná tak vůči třetím stranám vlastním jménem, na vlastní zodpovědnost a její dluhy tak zavazují přímo tuto organizaci a ne stát. Její zřizovatel je oprávněn ze zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů organizaci kontrolovat. Pro státní příspěvkové organizace jsou zcela zásadní dva právní předpisy: zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích a již zmíněný zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, který v ust. § 53 až 63 upravuje pravidla hospodaření státní příspěvkové organizace.

Státní příspěvkové organizace dle ust. § 53 zákona č. 218/2000 Sb. „hospodaří s peněžními prostředky získanými hlavní činností a s peněžními prostředky přijatými ze státního rozpočtu pouze v rámci finančních vztahů stanovených zřizovatelem. Dále příspěvková organizace hospodaří s prostředky svých fondů, prostředky získanými jinou činností, peněžitými dary od fyzických a právnických osob, peněžními prostředky poskytnutými ze zahraničí a s peněžními prostředky poskytnutými z rozpočtů územních samosprávných celků a státních fondů, včetně prostředků poskytnutých České republice z rozpočtu Evropské unie, z finančních mechanismů a přijatých příspěvkovými organizacemi z Národního fondu.“⁵⁴

19.2. Organizační složka státu

Druhou právní formou je podoba organizační složky státu, kterou by se horská služba mohla stát na základě vytvoření zvláštního právního předpisu. Tento by ji jako organizační složku státu v úvodním ustanovení přímo vymezil. Tím by mohlo dojít k narušení vazeb mezi MMR a horskou službou. Horská služba by pak na základě nového právního předpisu mohla být vymezena obdobným způsobem jako například Vězeňská služba České republiky, jež vystupuje právě jako organizační složka státu podle zvláštního zákona č. 555/1992 Sb., České národní rady o Vězeňské a justiční strážní České republiky.

⁵⁴ Ust. § 53 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů v posledním znění

Dle ust. § 4 odst. 1 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích je další možnost zřízení v kompetenci příslušného ministerstva se souhlasem Ministerstva financí. Dané ministerstvo může v rámci plnění úkolů ve své působnosti organizační složku zřídit za stát. Ministerstvo pro účely zřízení použije dle ust. § 9 tohoto zákona majetek, se kterým je příslušné hospodařit. Organizační složka státu není samostatnou právnickou osobou jako státní příspěvková organizace a nemůže samostatně nabývat práv a zavazovat se. Díky této skutečnosti by část pravomocí přešla přímo na zřizovatele a lze tak konstatovat, že tato forma podléhá oproti předešlé vyšší úrovni řízení a kontroly ze strany zřizovatele. Dle zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky jménem státu činí právní úkony vedoucí organizační složky, jíž se tyto právní úkony týkají, pokud zvláštní právní předpis nebo tento zákon nestanoví jinak.

Organizační složka státu nicméně může být samostatnou účetní jednotkou. Ust. § 45 až 50 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů upravuje pravidla hospodaření organizační složky státu. Ust. § 45 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech jí umožňuje hospodařit „s prostředky státního rozpočtu, které jí stanoví správce kapitoly v rámci rozpočtu kapitoly, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak“⁵⁵. „Dále hospodaří s mimorozpočtovými zdroji, kterými jsou prostředky fondů organizační složky státu, zisk získaný hospodářskou činností vykonávanou na základě zvláštního zákona, peněžité dary a prostředky poskytnuté ze zahraničí podle jejich vymezení na základě právního aktu, kterým byly poskytnuty a prostředky zvláštních účtů k financování obměn a záměn státních hmotných rezerv podle zvláštního předpisu“⁵⁶.

Horskou službu jako organizační složku státu by pak opět vytvořilo Ministerstvo pro místní rozvoj. Domněnka o zvolení tohoto ministerstva jako zakládajícího je shodná s domněnkou v kapitole o předchozí právní formě.

⁵⁵ Ust. § 45 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů v posledním znění

⁵⁶ Tamtéž

20. Zhodnocení navrhovaných řešení

Důvodem pro výběr těchto právních forem je skutečnost, že v obou případech by bylo možné se zpracováním náležité právní opory vytvořit řádně právně ukotvenou a funkční organizaci, jejíž nastavení by reflektovalo veškeré potřeby nutné pro plnění jejího poslání a hospodaření s finančními prostředky v požadovaném rozsahu.

Vzhledem k ukotvení základních činností horské služby v ust. § 11b zákona č.159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu, by v případě zániku obecně prospěšné společnosti, nutného pro zřízení nové státní příspěvkové organizace nebo organizační složky státu bylo nutné tento zákon novelizovat. V případě zřizování nové státní příspěvkové organizace nebo organizační složky státu by mohlo dojít k vytvoření samostatného zákona o horské službě. Historie České republiky pamatuje několik legislativních pokusů o vytvoření tohoto zákona. Žádný bohužel nebyl úspěšný, a to zejména z důvodu nedostatečné politické podpory, která se dle zjištěných informací jeví jako zásadní bariéra i v současné době. Pokud by skutečně došlo k přijetí samostatného zákona o horské službě, nabízí se otázka ponechání horské služby v režimu ostatní složky IZS či její zařazení mezi složky základní, což by odpovídalo postavení slovenské Horské záchranné služby. Aby Horská služba ČR, o.p.s. mohla přejít do jedné ze zmíněných právních forem, bylo by nutné aplikovat soubor postupně realizovaných úkonů vedoucích k zániku obecně prospěšné společnosti a zároveň ke zřízení nové státní příspěvkové organizace či organizační složky státu. K tomu by bylo vhodné vytvořit detailní strategie transformace, která jasně identifikuje jednotlivé administrativní, organizační a účetní kroky. Dále by muselo dojít k realizování úkonů spojených s převodem majetku a personálu. A to vše při zabezpečení chodu obou organizací.

Na základě zjištěných informací a provedení srovnání obou právních forem nelze jednoznačně označit jednu z právních forem za vhodnější. S jistotou lze ale konstatovat, že současná právní forma v podobě obecně prospěšné společnosti nepředstavuje optimální řešení nastavení fungování horské služby v České republice.

Závěr

Tématem bakalářské práce byla problematika fungování horské služby v České republice. V práci byla nejprve stručně popsána historie této služby, která zprostředkovává představu o jejím historickém vývoji. Jednotlivé vývojové etapy postupně směřovaly k současné podobě horské služby, které jsou věnovány další kapitoly. Společně s vymezením základních rozdílů mezi Horskou službou ČR, o.p.s. a Horskou službou České republiky, z.s. bylo rovněž popsáno jejich řízení, vzájemné provázání a společné plnění svěřených úkolů ve dvou působnostech. Horská služba plní významnou roli v IZS jakožto jeho ostatní složka. Kapitoly věnované spolupráci se základními složkami IZS charakterizují způsob, jakým horská služba s těmito složkami kooperuje. Jednotlivé kapitoly jsou dále obohaceny o konkrétní příklady spolupráce z praxe. Horská služba dále plní celou řadu úkolů v samostatné působnosti, a proto je i této působnosti věnováno několik kapitol. Teoretická část práce dále obsahuje statistický přehled zásahů horské služby, který poukazuje zejména na vliv pandemie onemocnění Covid-19 na fungování služby. Poslední kapitola teoretické části vysvětluje způsob, jakým je činnost horské služby financována. Tato kapitola rovněž zprostředkovává představu o hospodaření horské služby díky přehledné interpretaci dat z výročních zpráv.

V praktické části práce byla provedena komparace horské služby v České republice a horské služby působící ve Slovenské republice. Komparace poukazuje na rozdíly v principu fungování těchto služeb a jednotlivé rozdíly blíže vysvětluje. Praktická část dále identifikovala nedostatky v ukotvení horské služby v právním řádu České republiky. Došlo tak k odhalení možných rizik, která jednoznačně plynou ze současného systému fungování. V závěru praktické části jsou navrhovaná řešení, která by při implementaci vedla k navýšení efektivity a stability celého systému. Navrhovaná řešení byla zvolena s ohledem na současné trendy vývoje v této oblasti.

Seznam použité literatury

Monografie

1. KOLÁŘ, František. *Červení andělé: Historie Horské služby v českých zemích*. Horská služba, o.p.s., Špindlerův Mlýn: Gentiana Jilemnice, 2016. ISBN 978-80-86527-42-0.
2. MAKEŠ, Vladimír. *Vyhledávání osob kynologickými pátracími týmy*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-065-4.
3. MARTÍNEK B. a TVRDEK J. *Základy integrovaného záchranného systému*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2010. ISBN 978-80-7251-338-3.
4. *Ochrana obyvatelstva a krizové řízení: skripta*. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2015. ISBN 978-80-86466-62-0.
5. ŠENOVSKÝ, Michail, Vilém ADAMEC a Zdeněk HANUŠKA. *Integrovaný záchranný systém. 2. vyd.* V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-007-4.

Zákonná úprava a interní akty řízení

6. *Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 15.11.2012, kterým se stanoví podmínky pro zřízení služební kynologie u Hasičského záchranného sboru České republiky v posledním znění*
7. *Zákon č. 129/2002 Z.z., o integrovanom záchrannom systéme v znení zmien a dodatkov v posledním znění*
8. *Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek v posledním znění*
9. *Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů v posledním znění*
10. *Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích v posledním znění*

11. Zákon č. 239/2000 Sb., *o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů* v posledním znění
12. Zákon č. 248/1995 Sb., *o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů* ve znění k 1. 1. 2014
13. Zákon č. 262/2006 Sb., *zákoník práce* v posledním znění
14. Zákon č. 320/2001 Sb., *o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů* v posledním znění
15. Zákon č. 372/2000 Sb., *o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování* v posledním znění
16. Zákon č. 374/2011 Sb., *o zdravotnické záchranné službě* v posledním znění
17. Zákon č. 500/2004 Sb., *správní řád* v posledním znění
18. Zákon č. 523/2004 Z.z., *o rozpočtových pravidlech veřejné správy a o změně a doplnění některých zákonů* v posledním znění
19. Zákon č. 544/2002 Z.z., *o Horskej záchrannej službe* v posledním znění
20. Zákon č. 578/2004 Z. z., *o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o změně a doplnění některých zákonů* v posledním znění
21. Zákon č. 83/1990 Sb., *o sdružování občanů* ve znění k 1. 1. 2014
22. Zákon č. 89/2012 Sb., *občanský zákoník* v posledním znění
23. Zákon č. 159/1999 Sb., *o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu a o změně zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů* v posledním znění
24. Zákon České národní rady č. 2/1969 Sb., *o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky* v posledním znění
25. Zákon České národní rady č. 555/1992 Sb., *o Vězeňské a justiční strážní České republiky* v posledním znění

Webové stránky a elektronické zdroje

26. *Horská služba ČR | Stanovy Horské služby České republiky, z. s.* [online]. Copyright © [cit. 26.01.2023]. Dostupné z: <https://www.horskaslužba.cz/data/web/download/stanovy-horske-sluzby-eske-republiky-z.s.-2017.pdf>
27. *Horská služba ČR | Historie Horské služby | O Horské službě | Horská služba ČR. Úvodní stránka* [online]. Copyright © Horská služba ČR, o.p.s. [cit. 02.02.2023]. Dostupné z: <https://www.horskaslužba.cz/cz/horska-sluzba/historie>
28. *Horská služba ČR | Statut Horské služby ČR, o.p.s.* [online]. Copyright © [cit. 17.02.2023]. Dostupné z: <https://www.horskaslužba.cz/data/web/download/statut-uplne-zneni-ze-dne-20.11.2020-ocred.pdf>
29. *Horská služba ČR | Úvodní stránka* [online]. Copyright © [cit. 17.02.2023]. Dostupné z: https://www.horskaslužba.cz/cz/img/gui/header_logo_hscr.png
30. *Horská služba ČR | Výroční zpráva Horské služby ČR, o.p.s. 2021* [online]. Copyright ©5 [cit. 26.01.2023]. Dostupné z: <https://www.horskaslužba.cz/data/web/vyrocní-zprava-2021.pdf>
31. *Nadace Vodafone ČR: Aplikace Záchranka vylepšila funkce pro pohyb v horách | Nadace Vodafone ČR.* [online]. Copyright © 2023 Nadace Vodafone Česká republika [cit. 26.01.2023]. Dostupné z: <https://www.nadacevodafone.cz/novinky/aplikace-zachranka-vylepsila-funkce-pro-pohyb-v-horach.html>
32. *Horská služba ČR | Bezpečnější hory díky novinkám v aplikaci Záchranka | Tiskové zprávy | Horská služba ČR. Úvodní stránka* [online]. Copyright © Horská služba ČR, o.p.s. [cit. 26.01.2023]. Dostupné z: <https://www.horskaslužba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/tiskove-zpravy/3322-bezpecnejsi-hory-diky-novinkam-v-aplikaci-zachranka>
33. *Horská služba ČR | Úspěšná resuscitace v Jeseníkách | Tiskové zprávy | Horská služba ČR. Úvodní stránka* [online]. Copyright © Horská služba ČR, o.p.s. [cit. 27.02.2023]. Dostupné z:

<https://www.horskasluzba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/tiskove-zpravy/3345-uspesna-resuscitace-v-jesenikach>

34. *Horská služba ČR | Psi Horské služby v pátrací akci | Tiskové zprávy | Horská služba ČR. Úvodní stránka* [online]. Copyright © Horská služba ČR, o.p.s. [cit. 06.02.2023]. Dostupné z: <https://www.horskasluzba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/tiskove-zpravy/3179-psi-horske-sluzby-v-patraci-akci>
35. *Horská služba ČR | Večerní pátrací akce na Lysé hoře | Tiskové zprávy | Horská služba ČR. Úvodní stránka* [online]. Copyright © Horská služba ČR, o.p.s. [cit. 06.02.2023]. Dostupné z: <https://www.horskasluzba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/tiskove-zpravy/3312-vecerni-patraci-akce-na-lyse-hore>
36. *Horská služba ČR | Psi Horské služby v pátrací akci* [online]. Copyright © [cit. 27.02.2023]. Dostupné z: <https://www.horskasluzba.cz/cache/img/61/data-web-fotobanka-2021-07-img-20210708-wa0001.fitbox.x690.y2000.r0.q85.nr0.me2.jpg.webp>
37. *Horská služba ČR | Požár horské chaty na Velkých Típpeltovkách | Aktuality | Horská služba ČR. Úvodní stránka* [online]. Copyright © Horská služba ČR, o.p.s. [cit. 06.02.2023]. Dostupné z: <https://www.horskasluzba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/aktuality/3350-pozar-horske-chaty-na-velkych-tippeltovkach>
38. *Učebnice Horské služby: Poskytování informací.* [online]. [cit. 26.01.2023]. Dostupné z: <https://ucebnice.horskasluzba.cz/cz/odborna-cast/preventivni-cinnost-horske-sluzby/poskytovani-informaci>
39. *Horská služba ČR | Deset zlatých pravidel pro pohyb ve volném terénu | Informace a Pravidla | Horská služba ČR. Úvodní stránka* [online]. Copyright © Horská služba ČR, o.p.s. [cit. 26.01.2023]. Dostupné z: <https://www.horskasluzba.cz/cz/aktualni-informace/informace-a-pravidla/deset-zlatych-pravidel-pro-pohyb-ve-volnem-terenu>
40. *Učebnice Horské služby: Hlídky v terénu a pohotovostní služby.* [online]. [cit. 26. 01. 2023]. Dostupné z:

<https://ucebnice.horskasluzba.cz/cz/odborna-cast/preventivni-cinnost-horske-sluzby/hlidky-v-terenu-a-pohotovostni-sluzby>

41. *Tatry.cz: Stupnice lavinového nebezpečí.* [online]. Copyright © 2000 [cit. 17.02.2023]. Dostupné z: <https://www.tatry.cz/cs/stupnice-lavinoveho-nebezpeci>
42. *Učebnice Horské služby: Výstavba a využívání zařízení k preventivním účelům.* [online]. [cit. 26.01.2023]. Dostupné z: <https://ucebnice.horskasluzba.cz/cz/odborna-cast/preventivni-cinnost-horske-sluzby/vystavba-a-vyuzivani-zarizeni-k-preventivnim-ucelum>
43. *Horská služba ČR | Mezinárodní lavinový a kynologický kurz v Krkonoších | Aktuality | Horská služba ČR. Úvodní stránka* [online]. Copyright © Horská služba ČR, o.p.s. [cit. 27.02.2023]. Dostupné z: <https://www.horskasluzba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/aktuality/3384-mezinarodni-lavinovy-a-kynologicky-kurz-v-krkonosich>
44. Česká meteorologická společnost. *Elektronický meteorologický slovník výkladový a terminologický (eMS)* [online]. [cit. 9.12.2022]. Dostupné z: <http://slovník.cmes.cz/fulltext/meteorologická%20mapa>
45. *Náročná adventní neděle v Beskydech | Tiskové zprávy | Horská služba ČR. Úvodní stránka | Horská služba ČR* [online]. Copyright © Horská služba ČR, o.p.s. [cit. 27.02.2023]. Dostupné z: <https://www.horskasluzba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/tiskove-zpravy/3367-narocna-adventni-nedele-v-beskydech>
46. *Radiostanice a horská služba. Učebnice Horské služby* [online]. [cit. 26.01.2023]. Dostupné z: <https://ucebnice.horskasluzba.cz/cz/odborna-cast/radiospojeni/radiostanice-a-horska-sluzba>
47. *Horská služba ČR | Pes HS ukončil velkou pátrací akci u Hradce | Tiskové zprávy | Horská služba ČR. Úvodní stránka* [online]. Copyright © Horská služba ČR, o.p.s. [cit. 09.02.2023]. Dostupné z: <https://www.horskasluzba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/tiskove-zpravy/3293-pes-hs-ukoncil-velkou-patraci-akci-u-hradce>

48. *Horská služba ČR | Mezinárodní lavinový a kynologický kurz v Krkonoších | Aktuality | Horská služba ČR. Úvodní stránka* [online]. Copyright © Horská služba ČR, o.p.s. [cit. 27.02.2023]. Dostupné z: <https://www.horskaslužba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/aktuality/3384-mezinarodni-lavinovy-a-kynologicky-kurz-v-krkonosich>
49. *ALTAXO: Účtování dotací ze státního rozpočtu | ALTAXO. ★ Zakládání a prodej ready made společností, virtuální sídla, vedení účetnictví* [online]. Copyright © 2019, ALTAXO SE [cit. 05.02.2023]. Dostupné z: <https://www.altaxo.cz/provoz-firmy/ucetnictvi-a-dane/danova-evidence/uctovani-dotaci-ze-statniho-rozpocetu>
50. *Daně pro lidi – daňové a účetní informace: Daně pro lidi – Investiční dotace.* [online]. Copyright © S [cit. 05.02.2023]. Dostupné z: <https://www.daneprolidi.cz/aktualita/ivesticni-dotace-ak.htm>
51. *Horská služba ČR | Horská služba pomáhá s rozvojem systému záchrany na horách v Bosně a Hercegovině | Tiskové zprávy | Horská služba ČR. Úvodní stránka* [online]. Copyright © Horská služba ČR, o.p.s. [cit. 05.02.2023]. Dostupné z: <https://www.horskaslužba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/tiskove-zpravy/3098-horska-sluzba-pomaha-s-rozvojem-systemu-zachrany-na-horach-v-bosne-a-hercegovine>
52. *Horská záchranná služba – Mountain Rescue Service: Legislatíva a štatút – Horská záchranná služba.* [online]. Copyright © HZS [cit. 26.01.2023]. Dostupné z: <https://hzs.sk/legislativa-a-statut/>
53. *Lipno.info - zážitky a ubytování pro rodiny s dětmi: Provozní řády | Lipno.info - zážitky a ubytování pro rodiny s dětmi.* [online]. Copyright © 2023 LIPENSKO s.r.o. [cit. 08.02.2023]. Dostupné z: <https://www.lipno.info/provozni-rady.html>
54. *European Avalanche Warning Services: Avalanche Danger Scale – EAWS.* [online]. Copyright © 2023 EAWS [cit. 09.03.2023]. Dostupné z: <https://www.avalanches.org/standards/avalanche-danger-scale/>
55. *ZACHRANNASLUZBA.CZ – Nezávislý web o zdravotnické záchranné službě: Letecká záchranná služba v ČR – ZACHRANNASLUZBA.CZ.*

- [online]. [cit. 09.02.2023]. Dostupné z: <https://zachrannasluzba.cz/letecka-zachranna-sluzba/>
56. *Horská služba ČR | Cvičná záchrana osob z lanovky na Zadově | Tiskové zprávy | Horská služba ČR. Úvodní stránka* [online]. Copyright © Horská služba ČR, o.p.s. [cit. 09.03.2023]. Dostupné z: <https://www.horskasluzba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/tiskove-zpravy/3346-cvicna-zachrana-osob-z-lanovky-na-zadove>
57. *Horská služba ČR | HS v Jeseníkách připravila akci pro dispečery linky 155 | Tiskové zprávy | Horská služba ČR. Úvodní stránka* [online]. Copyright © Horská služba ČR, o.p.s. [cit. 13.12.2022]. Dostupné z: <https://www.horskasluzba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/tiskove-zpravy/3193-hs-v-jesenikach-pripravila-akci-pro-dispecery-linky-155>
58. *Zdravotnická záchranná služba hl. m. Prahy: Letecká záchranná služba – Zdravotnická záchranná služba hl. m. Prahy.* [online]. Copyright © 2021 Zdravotnická záchranná služba hl. m. Prahy [cit. 21.01.2023]. Dostupné z: <https://www.zzshmp.cz/prednemocnicni-pece/letecka-zachranna-sluzba/>
59. *Ministerstvo obrany a Armáda České republiky: Zachraňujeme lidské životy | Ministerstvo obrany.* [online]. Copyright © 2023 [cit. 04.02.2023]. Dostupné z: <https://www.army.cz/scripts/detail.php?id=7166>
60. *DSA a.s. - Zajímavosti. DSA a.s. - | letecká společnost* [online]. Copyright © Copyright 2023 DSA a.s. [cit. 06.02.2023]. Dostupné z: <https://dsa.cz/index.php/letecka-zachranna-sluzba/zajimavosti>
61. *Horská služba ČR | Letečtí záchranáři cvičili s vrtulníkem | Tiskové zprávy | Horská služba ČR. Úvodní stránka* [online]. Copyright © Horská služba ČR, o.p.s. [cit. 23.12.2022]. Dostupné z: <https://www.horskasluzba.cz/cz/aktualni-informace/aktualne/tiskove-zpravy/3287-letecti-zachranari-cvicili-s-vrtulnikem>
62. *Ministerstvo zdravotnictví | Registr smluv. Úvod | Registr smluv* [online]. Copyright © Ministerstvo vnitra [cit. 01.03.2023]. Dostupné z: <https://smlouvy.gov.cz/smlouva/9039475>
63. *Klub českých turistů: KČT – Historie - Klub. KČT* [online]. Copyright © Klub českých turistů [cit. 02.01.2023]. Dostupné z: <https://kct.cz/historie>